

JAARVERSLAG 2019

INHOUD

A1 Bestuursverslag

	Voorwoord	3
1	Het schoolbestuur	5
2	Verantwoording beleid	14
3	Verantwoording financiën	25
4	Bijlagen	31
A2	Kengetallen en grafieken	34
A3	Instellingsgegevens	36

B Jaarrekening 2019

B1	Grondslagen	38
B2	Balans per 31 december 2019	41
B3	Exploitatieoverzicht 2019	43
B4	Kasstroomoverzicht over 2019	44
B5	Toelichting op de balans per 31 december 2019	45
B6	Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans blijvende rechten (actief)	48
B7	Toelichting op de exploitatierekening over 2019	49
B8	(Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo	53
B9	Gebeurtenissen na balansdatum	54
B10	Overzicht verbonden partijen	54
B11	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	55

C Overige gegevens

C1	Controleverklaring	59
----	--------------------	----

Voorwoord

Door dit jaarverslag willen we een beeld geven van de ontwikkelingen binnen de Stichting Vrijescholen Ithaka en verantwoording afleggen aan alle bij het vrijeschoolonderwijs in onze regio betrokken partijen. We volgen daarbij de wettelijke voorschriften en verplichtingen zoals vastgelegd in de WPO en de Regeling jaarverslaggeving Onderwijs (RjO) van het ministerie van OCW.

Stichting Vrijescholen Ithaka verzorgt basisonderwijs in de regio voor negen vrijescholen met zelfstandige bekostiging, verdeeld over veertien vestigingen, waaronder twee nevenvestigingen en drie dislocaties.

Op 1 januari 2019 volgden 2482 leerlingen basisonderwijs op deze scholen. Dit aantal groeide naar 2516 leerlingen op 31 december 2019. Er werken in totaal 283 medewerkers in december 2019.

De prognose laat voor de komende vier jaar een groei zien naar ongeveer 2700 leerlingen. Deze prognose is 'voorzichtig'. Per jaar wordt de ontwikkeling nadrukkelijk gevolgd en worden prognoses bijgesteld. De ontwikkeling van het leerlingaantal is op basis van eigen prognoses en op basis van prognoses van de PO-raad in beeld gebracht.

In het jaar 2019 is besloten om steviger in te zetten op meer ondersteuning en verbetering van de onderwijskwaliteit in de scholen. Daarmee is het gelukt om een urenuitbreiding voor de functie van kwaliteitsmedewerker binnen Ithaka te realiseren. In het nieuwe jaar is de werving van deze medewerker gestart en kunnen wij in het eerste kwartaal van 2020 aan de slag met iemand die voor 0.9 fte beschikbaar is voor inhoudelijke ondersteuning en om koers te zetten.

Het vrijeschoolonderwijs blijft aantrekkelijk voor veel ouders, zozeer zelfs dat er bij diverse scholen nog steeds sprake is van een wachtlijst. Mede daarom zijn in de afgelopen jaren de mogelijkheden onderzocht om nieuwe vestigingen en nieuwe scholen te starten of uitbreiding van locaties en nieuwbouw te realiseren. Op de locatie Haarlem Zuid, Ouddorp en Purmerend wordt ook aan letterlijke uitbreiding van de locatiehuisvesting gewerkt. In tripartite overeenkomsten met BSO en kinderopvang organisaties wordt de lening die Ithaka hiervoor af moet sluiten onderbouwd.

In 2019 zijn er op diverse locaties (Haarlem Zuid, Zaandam, Purmerend, Hoorn, Hoofddorp) directieposten uitgevallen als gevolg van langdurige zieke directeuren of vertrek van een directeur. Het was door krapte op de arbeidsmarkt lastig om deze posten met vast personeel in te vullen, bovendien hebben we veelal te maken gehad met tijdelijk plekken waardoor vaste mensen werven niet mogelijk was. Hierdoor zijn er noodgedwongen hoge interimkosten (ruim 480.000 euro) gemaakt, deze kosten zijn grotendeels voor eigen rekening van het bestuur, slechts een klein deel (50.000 euro) is vergoed door het vervangingsfonds. Met ingang van 1 maart 2020 zijn bijna alle interimcontracten beëindigd. Er is nog 1 interimdirecteur voor ziektevervang op de locatie Purmerend.

In 2019 zijn we geconfronteerd geraakt met een zeer onfortuinlijk incident. Bij een jaarviering van het Sint Jansfeest op één van de scholen is een betrokken vader in de rol van 'vuurmeester' ernstig gewond geraakt. Dit heeft naast het slachtoffer de gehele schoolgemeenschap (leerkrachten, ouders en leerlingen) zeer geraakt. Juridisch heeft dit een staart, er wordt onderzoek gedaan naar de aansprakelijkheid met betrekking tot dit incident. Maar ook de vraag naar risico en veiligheid met betrekking tot vuur in de gehele vrijeschoolwereld is naar de voorgrond verschoven. In samenwerking met de vereniging voor vrijescholen wordt er gewerkt aan veiligheidprotocollen rondom jaarfeesten en het gebruik van vuur.

De kleine school in Hoofddorp (De Meiboom) kan financieel en qua leerlingenaantal het hoofd niet meer boven water houden in de huidige vorm. Dit komt mede doordat de school sinds vijf jaar geen eigen brinnummer meer heeft, en daardoor een inkomsten verlies heeft. In maart 2020 is er een voorgenomen besluit genomen om deze school te sluiten en leerlingen over te plaatsen naar Hillegom en Haarlem Zuid, zodat er in de toekomst een gezonde situatie zal ontstaan.

De bestuurder van de stichting, de heer van der Meijden, is per 1 augustus vertrokken. De werving van een nieuwe bestuurder heeft tot onverwachte kosten geleid en vanzelfsprekend ook voor vertraging in diverse processen gezorgd. Per 1 oktober is een nieuwe bestuurder gestart. De periode tussen vertrek en komst van de bestuurder is tijdelijk overbrugd door N. de Schrijver, lid Raad van Toezicht (RvT). Tijdens deze interimperiode als bestuurder is hij tijdelijk uitgetreden. Per 1 oktober is hij weer toegetreden tot de RvT.

Marin van Wijnen, bestuurder

1. Het schoolbestuur

Organisatie

Contactgegevens

- Naam: Stichting Vrijescholen Ithaka
- Bestuursnummer: 41296
- Adres: Wouwermanstraat 49a, 2023 XD Haarlem
- Telefoon: 023-5272550
- E-mail: secretariaat@vsithaka.nl
- Website: <https://www.vsithaka.nl/>

Contactpersoon

Bij vragen naar aanleiding van het bestuursverslag kan contact opgenomen worden met:

- Naam: Charlotte Piepers
- Functie: Stafmedewerker financiën
- Telefoon: 06-28981337

Overzicht scholen

Brinnummer		Naam school	Plaats
04NH		Adriaan Roland Holtschool	Bergen
06QZ		Westfriesse Vrije School Parcival	Hoorn
06RD		Vrije School Zaanstreek	Zaandam
09DF		Vrije School Kennemerland	Haarlem
09DF	dislocatie	Vrije School Kleverpark	Haarlem
09DF	dislocatie	Vrije School Korte Verspronck	Haarlem
09NN		Rudolf Steiner School	Alkmaar
09NN01	nevenvestiging	De Sterrenzanger	Oudorp
09ZG		Rudolf Steiner School	Haarlem
09ZG	dislocatie	Rudolf Steiner School Azieweg	Haarlem
09ZG01	nevenvestiging	De Meiboom	Hoofddorp
24RA		De Waterlandschool	Purmerend
24RB		De Toermalijn	Hillegom
31FK		Vrijeschool Castricum	Castricum

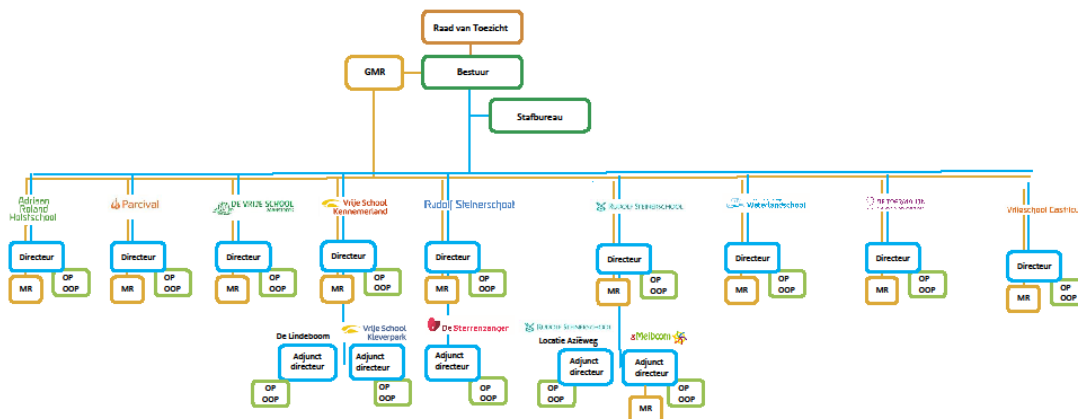
Zie bijlage 1 voor link naar website en 'scholen op de kaart'

Juridische structuur

De juridische structuur is een

- Vereniging
- Stichting
- Bestuurscommissie
- Openbare rechtspersoon
- Stichting samenwerkingsbestuur
- Anders, namelijk _____

Organisatiestructuur

Governance Code

Het bestuur hanteert de Governance Code zoals vastgelegd in de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs. In deze code zijn basisprincipes vastgelegd omtrent professionaliteit van bestuurders, toezichthouders en managers in het primair onderwijs. De Code Goed Bestuur benadrukt de verplichte scheiding van de functies van bestuur en intern toezicht binnen organisaties voor primair onderwijs. Er zijn verschillende manieren om de functiescheiding uit te werken. Bij Stichting Ithaka betreft het een functionele scheiding. Dat wil zeggen dat de functies van bestuur en intern toezicht in twee verschillende organen van het bevoegd gezag zijn ondergebracht. De functie van bestuur ligt bij het College van Bestuur en de functie van intern toezicht ligt bij de Raad van Toezicht. Er wordt niet van de Code Goed Bestuur afgeweken.

Stichting Vrijescholen Ithaka is aangesloten bij de Branchecode ontwikkeld door de PO-Raad.

In 2019 zijn de volgende Governance ontwikkelingen aan de orde gekomen.

1. werven, selecteren en benoemen van de bestuurder
2. aanpassen rooster van aftreden om daarmee de continuïteit van de RvT te waarborgen
3. zelfevaluatie met een externe deskundige

Op verzoek kunnen wij u het managementstatuut toesturen

Bestuur

- Naam: M.S. van Wijnen
- Functie: Bestuurder
- Nevenfunctie: onbezoldigd voorzitter bestuur Vrije School Amersfoort

Raad van Toezicht - Intern toezichtsorgaan

Verslag: Samen bouwen we verder aan het Vrijeschool onderwijs

Inleiding

De Raad van Toezicht (RvT) van Stichting Vrijescholen Ithaka (hierna: Ithaka) bestaat uit vijf onafhankelijke leden die zonder last of ruggespraak functioneren. De RvT houdt integraal toezicht en houdt rekening met haar maatschappelijke verantwoordelijkheid. De RvT heeft een controlerende functie en dient als klankbord voor de Bestuurder. Daarnaast vervult zij ook de rol van werkgever voor de Bestuurder. De RvT kwam in het verslagjaar vijf keer bijeen, naast andere vormen van onderling overleg, zoals een bijeenkomst met directeuren en staffbureau. In 2019 heeft een zelfevaluatie plaatsgevonden onder leiding van externe deskundigen. Binnen de RvT zijn een aantal commissies actief zoals de Financiële Auditcommissie, de commissie Kwaliteit en Identiteit en de Remuneratiecommissie.

Toezichtsvisie

De RvT heeft de taken en bevoegdheden uitgeoefend conform de statuten van de stichting zoals die zijn uitgewerkt in het managementstatuut waarbij de Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs in acht wordt genomen.

Verslagjaar 2019

Het aantal leerlingen dat onderwijs geniet bij Ithaka is nog steeds groeiende. Belangrijk hierbij blijft dat we over voldoende leerkrachten kunnen beschikken die op inspirerende wijze het vrijeschool onderwijs vorm kunnen geven. Het op peil houden van kwaliteit en kwantiteit van het lerencorps is een aandachtspunt. Een extra zorg is het vervullen van de vacatures voor directeuren. Ithaka probeert een interessante en inspirerende werkgever te zijn. In Haarlem Zuid wordt op een tweede locatie nieuwbouw gepleegd. Ithaka zal dit gebouw samen met het Rudolf Steiner College (de bovenbouw) betrekken. De Raden van Toezicht van Ithaka en het Rudolf Steiner College hebben hierover ad hoc overleg. Naar verwachting zal het gebouw in 2021 worden opgeleverd.

Het strategisch beleidsplan voor de jaren 2019-2023 heeft in 2018 en 2019 vorm en inhoud gekregen en is in 2019 goedgekeurd door de RvT.

Er is een jaarlijks gesprek geweest met de GMR en met de directeuren en het staffbureau en er zijn schoolbezoeken afgelegd.

De bestuurder, de heer R. van der Meijden heeft in maart aangegeven dat hij zijn carrière gaat voortzetten in de bovenbouw in Den Haag en dat hij zijn dienstverband zal beëindigen per 1 augustus 2019. De RvT is de bestuurder bijzonder erkentelijk voor datgene wat hij voor onze stichting heeft betekend. Na een zorgvuldige procedure is mevrouw M. van Wijnen benoemd tot bestuurder met ingang van 1 oktober 2019. In de periode 1 augustus tot 1 oktober is de heer N. de Schrijver, vicevoorzitter van de RvT, waarnemend bestuurder geweest. Hij is gedurende die periode teruggetreden als vicevoorzitter en lid van de RvT.

Er is vanuit verschillende vrijescholen interesse getoond om zich aan te sluiten bij Stichting Vrijescholen Ithaka. Hierover zijn door de vorige bestuurder verkennende gesprekken gevoerd. Met de nieuwe bestuurder is afgesproken dat we ons eerst concentreren op het versterken van de bestaande scholen binnen Ithaka.

De nieuwe bestuurder heeft haar visie en actieplan verwoord in haar plan van aanpak: 'het kloppend hart van Ithaka'. Dit plan is besproken binnen de RvT en heeft tot instemming geleid.

Vanuit Governance is besloten dat de RvT gefaseerd gaat aftreden om daarmee de continuïteit te behouden. Twee leden treden af per 1 september 2020, twee andere leden per 1 september 2021. Begin 2020 zal worden gestart met de werving van twee nieuwe kandidaten voor de RvT.

Op het bestuurskantoor wordt, na veel wisselingen, gewerkt aan een versterking van de kwantitatieve en kwalitatieve bezetting, vooral op het terrein van de Kwaliteitszorg.

De RvT heeft de jaarstukken 2018 goedgekeurd en haar goedkeuring gegeven aan de begroting 2020 en de bijbehorende (meerjaren)begroting. Het toezicht op de doelmatige besteding van middelen vindt periodiek plaats aan de hand van gesprekken tussen de RvT en bestuurder over de kwartaalrapportages. Verder vindt er jaarlijks een gesprek plaats tussen RvT, bestuurder en accountant waarin deze laatste in het accountantsverslag mede ingaat op de doelmatige besteding van middelen.

De RvT is lid van de Vereniging Toezichthouders in het Onderwijs. Hierdoor wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot deskundigheidsbevordering, tot netwerken en kan advies worden ingewonnen.

De RvT ontving een vergoeding in lijn met de richtlijnen van de WNT.

Ten aanzien van de werkgeversrol die de RvT hanteert is de CAO Bestuurders PO van toepassing.

Overzicht van de belangrijkste besluiten van de RvT in 2019

De RvT is in het verslagjaar 5 maal bijeen geweest. Hieronder volgen de belangrijkste besluiten:

1. De RvT keurt het jaarverslag/jaarrekening 2018 goed.
2. De RvT benoemt mevrouw M. van Wijnen als bestuurder van Vs Ithaka.
3. De RvT keurt de begroting 2020 goed.
4. De heer M. Fortuin wordt herbenoemd voor een tweede termijn.
5. De RvT besluit vooralsnog niet in te gaan op verzoeken tot aansluiting van vrijescholen bij Ithaka.

Naam	Functie RvT	Commissie	Benoemd/ her- benoemd (tot)	Profiel	Hoofd- en nevenfuncties
Douwe Lodewijk	voorzitter	Remuneratie	1-1-2013 1-9-2020	Ondememerschap Financiën	Toezichthouder en bestuursadviseur Lid RvT Koraal Lid RvT HONK Lid RvT WoonZorgcentra Haaglanden Lid RvT Gezond op Zuid Voorzitter Koninklijke Industriële Groote Club
Nicolaas de Schrijver*	Vicevoorzitter	Kwaliteit & Identiteit Remuneratie	1-1-2013 1-1-2017 1-9-2021	HRM Vrijeschool - identiteit	Eigenaar SAM: Social Art Management, Mediation Lid RvT Samenwerkende vrijescholen Zuid-Holland Bestuurslid Visual Thinking Strategies Nederland
Ans Gottenbos	Lid	Kwaliteit & Identiteit	1-1-2013 1-1-2017 1-9-2021	Onderwijskwaliteit	Inter-coach, individueel en intervisiebegeleider Lid RvT Vrijescholen Athena Voorzitter Ondersteuning Leidse Amateurkunst Festival Voorzitter Schichting Leidse Koorprojecten
Christel Portegies	Lid	Financiële Auditcommissie	1-1-2013 1-1-2017 1-9-2020	Politiek Bestuurlijk	Zelfstandig adviseur en Interim manager Vicevoorzitter RvT Esdege-Reigersdaal Vicevoorzitter RvT Stedelijk Museum Alkmaar Vicevoorzitter RvT Stichting Kinderopvang Alkmaar Lid RvT Stichting Ondersteuning Omgevingsraad Schiphol Voorzitter RvT Mee & de Wering Mede-oprichter Cooperatie Cultureon Bestuurslid Stichting tot behoud monumentale kerken in Alkmaar Bestuurslid Stichting Kunstproject De Nollen Den Helder
Marcel Fortuin	Lid	Financiële Auditcommissie	7-10-2015 7-10-2019 7-10-2023	Financiën	Teamleider en docent InHolland Alkmaar Docent Hogeschool Amsterdam ZZP'er financiële en administratieve dienstverlening Lid RvT/vzt Auditcie Stichting NiKo Lid RvT/vzt Auditcie Stichting SIG Lid RvT/vzt Auditcie Stichting Present

* Nicolaas de Schrijver heeft zich teruggetrokken uit de RvT gedurende zijn bestuurdersvaanemerschap van 1 augustus tot 1 oktober 2019.

(Gemeenschappelijke) medezeggenschap

Jaarverslag

De GMR vertegenwoordigt alle scholen en bestaat momenteel uit 12 leden, 7 leerkrachten en 5 ouders. De bezetting blijft een aandachtspunt. De GMR komt steeds meer in de positie als gespreks- en sparringpartner van het bestuur van Ithaka. Ook wordt vaker gebruik gemaakt van de aanwezige expertise onder de ouders op scholen door voor specialistische financiële vraagstukken een financiële werkgroep in te stellen. Hier nemen ook leden van de GMR aan deel. Zij hebben mandaat van de GMR gekregen om namens de GMR advies uit te brengen. Waar gevraagd, geeft zij advies of verleent zij instemming op beleidsplannen. Dit jaar is de GMR gestart met een update van het medezeggenschapsstatuut en het GMR-reglement. Verwachting is dat dit proces in 2020 zal worden afgerond. Verder is een nieuwe voorzitter van de GMR gekozen, door vertrek van de oude. In 2019 is de GMR in totaal 8 keer bij elkaar gekomen.

Elke school kent een medezeggenschapsraad waarin personeel en ouders evenredig zijn vertegenwoordigd. De directeur als vertegenwoordiger van het bevoegd gezag voert met de MR overleg over school specifieke zaken.

Voor het volledige jaarverslag van de Gemeenschappelijke Medezeggenschaps Raad verwijzen we naar bijlage 2

Profiel

Missie

Stichting Vrijescholen Ithaka zet zich in om het vrijeschoolonderwijs in de regio Noord- en Zuid-Holland te stimuleren, te promoten en verder te ontwikkelen. Ithaka wil garant staan voor het aanbieden van kwalitatief goed vrijeschoolonderwijs aan alle leerlingen die aan de Ithaka-scholen zijn toevertrouwd.

Ithaka wil er aan bijdragen, dat het proces “worden wie je bent” leidt tot een fundamenteel vertrouwen in de wereld om ons heen. Kinderen maken deel uit van een groter geheel en leren onder andere op school te groeien naar volwassenheid. Ons onderwijs heeft de intentie een inspirerende leeromgeving te bieden aan elk kind, zodat het later in verbinding met de samenleving zijn of haar leven kan leven.

“Voor Ithaka is het onderwijs niet het vullen van een vat, maar het ontsteken van een vuur”.

Visie

Met bevolgen en enthousiaste leerkrachten die zich blijven professionaliseren binnen de context van de wereld om ons heen, bieden wij onze leerlingen alle ruimte en inhoud om zich breed te ontwikkelen op sociaal-emotioneel-, cognitief en kunstzinnig gebied.

De vrijescholen van Stichting Ithaka willen hun specifieke pedagogisch-didactische uitgangspunten verwezenlijken binnen het raamwerk van de onderwijscriteria zoals door de overheid (uit)gegeven/vastgesteld. Wij streven naar aantrekkelijk, eigentijds vrijeschoolonderwijs met behoud van identiteit en met open blik naar de wereld en in samenspraak met de omgeving.

Missie en visie zijn meer uitgebreid vastgelegd in het Strategisch Beleidsplan (SBP) 2019-2023 alsmede in de statuten.

Strategisch beleidsplan:

De belangrijkste speerpunten uit het strategisch beleidsplan zijn:

De scholen van Ithaka hebben vier belangrijke speerpunten in het strategisch beleidsplan opgenomen waaraan de koers voor beslissingen en beleid getoetst moeten kunnen worden:

- Zij wil dat leerlingen zich veilig en gelukkig voelen, dat zij veel en breed kunnen leren en ontwikkelen,
- Zij wil medewerkers die graag en met plezier de uitdagingen van het werk aangaan en zich ontwikkelen,
- Zij wil dat ouders en verzorgers hun kinderen vol vertrouwen aan de scholen kunnen toevertrouwen,
- Zij wil dat het vrijeschoolonderwijs permanent in ontwikkeling blijft,

Naar aanleiding van een SWAT analyse zijn er drie kernwaarden en ontwikkelingsdoelen benoemd die de komende jaren centraal staan en helpen om bovenstaande doelen te bereiken:

- Ithaka ontwikkelt met haar scholen activiteiten ter ***inspiratie en dialoog***
- Ithaka richt zich op samenwerking zowel intern als extern en vergroot het netwerk om de stichting heen
- Ithaka onderschrijft solidariteit en ondersteuning intern in de organisatie

Op verzoek kunnen wij u het strategisch beleidsplan toesturen

Toegankelijkheid & toelating

Alle scholen van Ithaka hebben een schoolprofiel opgesteld dat aangeeft aan welke onderwijsbehoeften van individuele leerlingen zij kunnen voldoen. Dit kan per school licht verschillen. Alle leerlingen zijn los van milieu, etnische achtergrond en levensbeschouwing zeer welkom op onze scholen. Voor leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte wordt per individu goed bekeken of de school ook kan voldoen aan deze onderwijsbehoefte. Leerlingen met externaliserend gedrag, bijzondere leerstoornissen en leerlingen met een toelaatbaarheidsverklaring voor speciaal onderwijs of speciaal basisonderwijs kunnen in de regel geen aansluiting vinden bij de mogelijkheden die het onderwijs in onze scholen biedt.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

De stichting is zich bewust van het maatschappelijk speelveld waarin de afzonderlijke scholen zich bevinden. De scholen zetten zich lokaal actief in om een plek in het sociaal domein te vervullen. Zij onderhouden een relatie met plaatselijke verenigingen en organisaties. Er zijn samenwerkingen met voor- en naschoolse opvang organisaties en ontwikkeling naar IKC's. De gebouwen worden beschikbaar gesteld voor bijvoorbeeld sociale activiteiten als buurtvergaderingen. Tevens wordt een deel van de pleinen buiten schooltijd opengesteld voor de wijken waarin de scholen zich bevinden.

Daarnaast is er vanuit de antroposofische identiteit veel aandacht voor natuur en omgeving door bijvoorbeeld gebruik te maken van milieuvriendelijke schoonmaakproducten, biologische voeding en duurzame bouwvisie.

Operationele deelsegmenten binnen de stichting

Ithaka is zeer eenduidig actief binnen één deelsegment, namelijk primair onderwijs. Een beschrijving van deelsegmenten is derhalve niet van toepassing. Echter zou de in februari gestarte 'samen naar school' klas met vier leerlingen op de Adriaan Roland Holtschool in Bergen gezien kunnen worden als een onderwijsactiviteit in een ander onderwijssegment, namelijk die van SO of SBO. De leerlingen in deze klas hebben allen een indicatie met een speciale onderwijsbehoefte die in het primair onderwijs gewoonlijk niet gehaald kan worden. Toch is in het kader van inclusief onderwijs een speciale klas gestart die onderwijs op maat te midden van regulier onderwijs biedt. Deze klas wordt bekostigd met middelen van het PO, het samenwerkingsverband, middelen uit de WMO en de individuele budgetten van de leerlingen.

Zaken met een behoorlijke politieke of maatschappelijke impact:

Eind eerste kwartaal 2020 worden we als wereld geconfronteerd met een Pandemie, het coronavirus wat uitbreekt heeft grote invloed op de maatschappelijke organisatie. De scholen moeten tijdelijk sluiten en onderwijs op afstand vorm geven. De extra investeringen die Ithaka hiervoor moet maken beperken zich vooralsnog tot de aanschaf van hardware, beeldscherm, laptop en beeldschermcamera's en hier en daar wat software om thuiswerken te kunnen faciliteren. De leerkrachten van de Ithaka-scholen maken een inhaalslag als het gaat om digitaal werken en digitaal onderwijs. De impact van een aantal weken thuisonderwijs moet zich in de resultaten van de leerlingen nog tonen. Mogelijk gaat dit leiden tot meer noodzakelijke investeringen om een inhaalslag te kunnen maken. Wij verwachten dat de coronacrisis invloed zal hebben op het ziekteverzuim. Vooralsnog is dit niet te kwantificeren in financiële zin.

Dialogo

Binnen onze stichting zijn er contacten met de onderstaande belanghebbende organisaties en/of groepen

Belanghebbende organisatie of groep	Beknopte omschrijving van de samenwerking of dialoog
directeuren	Directeur geeft leiding aan en is integraal verantwoordelijk voor het dagelijks functioneren van de school. Verantwoording aan bestuurder via kwartaalrapportage. Maakt deel uit van directeuren overleg. Samen met bestuurder en stafmedewerkers, eens per vier weken.
leerkrachten	Vormen als team de kern van de schoolorganisatie. Beleidsontwikkeling en implementatie gebeurt altijd in overleg met de leerkrachten, in het bijzonder met betrekking tot pedagogisch beleid
leerlingen	Krijgen ruimte om zich breed te ontwikkelen op sociaal-emotioneel, cognitief en kunstzinnig gebied
ouders	Scholen communiceren open naar ouders over zowel de ontwikkeling van de school, het kind en de ontwikkeling van de klas waar het kind in zit. Ouders zijn actief betrokken bij de school
klassenouders	Klassenouders ondersteunen de leerkracht met allerlei praktische zaken. Zij spelen ook een belangrijke rol in de communicatie tussen ouders en school/leerkracht
gemeenten	De scholen van Ithaka liggen verspreid in Noord- en Zuid Holland, daarom onderhouden we contacten met negen gemeenten betrokken bij Ithaka. Elke directeur heeft mandaat om gemeente vergaderingen te volgen. Waar nodig schuift de bestuurder aan
kinderopvang en peuterspeelzaal	Aan elke school is een kinderopvang, buitenschoolse kinderopvang en/of peuterspeelzaal verbonden. Er vindt met regelmaat overleg plaats tussen directeur en opvang. Bij voorkeur werken we met partijen die vanuit dezelfde antroposofische grondslag werken
vervolgonderwijs	Er is goed contact met de diverse instellingen voor vervolgonderwijs. Dit wordt verzorgd door de directeur in samenwerking met de IB-er
samenwerkingsverbanden	Het bestuur is verbonden aan het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs middels bestuurlijke afspraken in opstelde projectplannen. Het bestuur wordt in de stuurgroepen vertegenwoordigd door de betreffende directeur
jeugdzorg	De directeur onderhoudt de contacten met jeugdzorg
vertrouwenspersoon	Aan elke school is een interne vertrouwenspersoon verbonden. Daarnaast is er een externe vertrouwenspersoon voor de hele stichting. Deze is onafhankelijk van de scholen
lidmaatschappen	Het bestuur is lid van de Vereniging van Vrijescholen (VVS), de Vereniging Bijzonder Scholen (VBS) en de PO-Raad
service-ondersteuning	Er zijn kaderafspraken met vaste ondersteuners met betrekking tot financiële en personele administratie (Onderwijs bureau Twente) en Arbo-dienstverlening (ArboNed). Daarnaast maakt het bestuur gebruik van externe ondersteuners
Hogeschool Leiden	Voor de ontwikkeling van onderwijsinhoud en begeleiding van stagiaires
Begeleidingsdienst voor vrijescholen	Voor inhoudelijk ondersteuning en onderwijsontwikkeling
Diverse zelfstandige coaches en deskundigen	Voor de professionele ontwikkeling van leerkrachten en directeuren
PO Raad	Voor advies, informatie en aansluiting

Klachtenbehandeling

Stichting Vrijescholen Ithaka is aangesloten bij de landelijke klachtencommissie van de VBS. In 2019 is er één formele klacht ingediend bij de Geschillencommissie. Er is uiteindelijk geen uitspraak gedaan en het dossier is gesloten na een gesprek met de klagers en het bestuur van VS Ithaka. Na dit gesprek hebben de klagers te kennen gegeven geen verdere stappen te ondernemen.

Er is ook één formele klacht ingediend bij de Onderwijsgeschillen Commissie. Dit betrof het toelaten van een leerling op een school, de school had de aanvraag in de eerste instantie afgewezen. De ouders gingen hiertegen in beroep omdat de afwijzing te laat kwam (buiten de gestelde termijn van 6 weken). De ouders zijn door de commissie in het gelijk gesteld, de school heeft de leerling toegelaten.

Op verzoek kunnen wij u het klachtenbeleid toesturen

2. Verantwoording beleid

Dit hoofdstuk bevat de verantwoording over het beleid van het bestuur. Het is opgedeeld in vier paragrafen over de verschillende beleidsterreinen: Onderwijs & kwaliteit, Personeel & professionalisering, Huisvesting & facilitaire zaken, en het Financieel beleid. Het hart van deze paragrafen wordt gevormd door de verantwoording over de gestelde doelen, de behaalde resultaten en de mogelijke vervolgstappen. De laatste paragraaf van dit hoofdstuk gaat in op de risico's en risicobeheersing.

2.1 Onderwijs & kwaliteit

Onderwijskwaliteit

In 2019 is het uitgangspunt voor het kwaliteitsbeleid binnen Ithaka het strategisch beleidsplan van oktober 2018 geweest. Vanuit het hier beschreven beleid is er een gerichtheid geweest op het behalen van de basiskwaliteit op alle scholen. De onderdelen die bij de toetsing van de basiskwaliteit aan de orde zijn vormen ook het kwaliteitskader wat Ithaka voor haar scholen hanteert. Het bestuur volgt de ontwikkeling van dit kader met name aan de hand van de CITO/BOOM en IEP toetsen. Elke school neemt deze toetsen af, analyseert deze op schoolniveau en stelt aan de hand van deze analyse haar koers eventueel bij. Het bestuur wordt van deze analyse op de hoogte gesteld en biedt waar mogelijk en wenselijk ondersteuning voor de noodzakelijke ontwikkeling binnen de school. Deze ondersteuning gebeurt in de vorm van een kwaliteitsmedewerker die op bovenschol niveau mee monitort, scholen bezoekt, het IB team aanstuurt en scholing mede verzorgt.

Eén van de ijkpunten zijn de eindopbrengsten in 2019. Aan de hand van de IEP-scores van mei 2019 kunnen we concluderen dat het bestuur gemiddelde (80,9) onder het landelijk gemiddelde (81,8) ligt. Van de elf BRIN nummers zijn er drie die onder de inspectiegrens van 80 scoren. Vier scholen scoren 80-82 en drie scholen scoren 83 – 86. Dit is nog steeds een zorgsignaal. We zien voorts dat de scholen van Ithaka gemiddeld minder scoren op het deelgebied rekenen/wiskunde, namelijk 76 tegenover het landelijk gemiddelde van 79. Op lezen scoort Ithaka gemiddeld 86 tegenover een landelijk gemiddelde van 85.

Alle scholen hebben bij de twee toets rondes een analyse gemaakt op klassen- en schoolniveau. Dit in het kader van de kwaliteitszorg en de mogelijkheid om aan de hand van de analyse te sturen op verbetering. Twee scholen van Ithaka zijn gestart met een verbetertraject: Haarlem Zuid en Purmerend.

De toets resultaten worden middels Parnassys en Ultimview gemonitord en gecommuniceerd met DUO en andere belanghebbenden.

Onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken

Over het algemeen werken scholen planmatig (handelingsgericht). De controle op het werken volgens plan ligt bij de directeuren en de IBers. Op een aantal scholen ligt de focus nog steeds op het implementeren van dit cyclisch evalueren en plannen, omdat het nog niet volledig is uitgerold.

Ontwikkelingen als gevolg van interne en externe kwaliteitszorg

Op de Sterrenzanger in Ouddorp wordt gewerkt met “anders evalueren”. Leerlingen houden hun eigen (leer)ontwikkeling bij aan de hand van hun Portfolio. Op enkele andere scholen, waaronder De Toermalijn is het “anders evalueren” gedeeltelijk, nog niet in alle klassen, ingevoerd. Een Ithaka brede implementatie, met mogelijkheid tot eigen inkleuring, is gewenst.

In het voorjaar van 2019 is op de Rudolf Steinerschool vestiging Aziëweg een klas opgeheven. Voor deze 5^e klas lukte het niet om een geschikte leerkracht te vinden. Alle omliggende scholen van Ithaka hebben zoveel mogelijk plaatsen beschikbaar gesteld in hun 5^e klassen en het is gelukt om alle leerlingen te herplaatsen. Enkele kinderen zijn op verzoek van ouders in het regulier onderwijs geplaatst.

Opleiding IBers

De ontwikkeling van onderwijskwaliteit wordt op bovenschol niveau gestimuleerd door scholingsactiviteiten en samenwerkingsprojecten van de Intern begeleiders en directeuren van alle scholen. De intern begeleiders van de scholen van Ithaka zijn in 2019 een vijftal keren bijeen geweest. Tijdens deze ontmoetingen zijn aan de orde geweest: de evaluatie van de Cito en BOOM toetsen; intervisie; begrijpend lezen; schoolplan-verbeterplan; anders evalueren; herfstkleuters overgang naar klas 1 en coachen van leerkrachten. De IBers hebben aangegeven dat ze in 2020 willen aansluiten bij de directeuren aan de hand van systemisch transitie management. Hiervoor worden trainingsdagen georganiseerd.

Op verzoek kunnen wij u het kwaliteit beleidsplan toesturen

Onderwijsresultaten

Voor de onderwijsresultaten van de scholen verwijzen we naar scholenopdekaart.nl. Zie bijlage 1 voor de link naar de diverse scholen.

Inspectie

Er is in 2019 geen regulier inspectiebezoek geweest, dit bezoek is wel aangekondigd voor het schooljaar 2019/2020, maar heeft niet plaatsgevonden in 2019. De inspectie heeft wel contact gehad met de nieuwe bestuurder van de organisatie. Zij hebben kennisgemaakt en de contactinspecteur heeft haar inzichten over de organisatie met de nieuwe bestuurder gedeeld. Dit heeft mede koers bepaald voor de verbetertrajecten die op twee van de scholen van Ithaka zijn ingezet. Daarnaast zijn er twee steekproef onderzoeken geweest op twee verschillende scholen van Ithaka. Eén onderzoek was gericht op het onderwerp passend onderwijs in de scholen en het tweede onderzoek op het thema burgerschap. Beide onderzoeken waren niet gericht op toetsing van het onderwijs binnen Ithaka scholen, maar op het verzamelen van informatie voor onderwijsontwikkeling in Nederland.

Passend onderwijs

School	Samenwerkingsverband
Parcivalschool Hoorn	De Westfriese Knoop
De Toermalijn Hillegom	PO Duin- en Bollenstreek
De Meiboom Hoofddorp	PO Haarlemmermeer
Vrijeschool Castricum	PO IJmond
Rudolf Steinerschool Alkmaar	PO Noord Kennemerland
De Sterrenzanger Oudorp	PO Noord Kennemerland
Adriaan Roland Holtschool Bergen	PO Noord Kennemerland
Waterlandschool Purmerend	PO Waterland
Vrije School Zaanstreek	PO Zaanstreek
Vrije School Kennemerland Haarlem	PO Zuid-Kennemerland
Rudolf Steinerschool Haarlem	PO Zuid-Kennemerland

De scholen van Ithaka zijn geografisch verspreid over meerdere gemeentes en daarmee ook aangesloten bij meerdere samenwerkingsverbanden. In totaal hebben we te maken met acht samenwerkingsverbanden. Ieder samenwerkingsverband heeft eigen beleid inzake passend onderwijs. Een aantal samenwerkingsverbanden werkt volgens het schoolmodel waarbij de aangesloten scholen eigen regie hebben over financiële middelen die per leerling aan de scholen worden toegedeeld. De meeste samenwerkingsverbanden werken met een aanbod van ondersteuningsactiviteiten en mensen die in de scholen met leerlingen komen werken die een speciale onderwijsbehoefte hebben. Meestal lukt het iedere school om met veelal dezelfde mensen te werken.

De inzet van deze activiteiten en begeleiding wordt in samenspraak met directeur, leerkracht, intern begeleider en het samenwerkingsverband bepaald. Het is erop gericht om leerlingen zo lang mogelijk voor het basisonderwijs in de eigen school te behouden. In principe kunnen de scholen van Ithaka het Inclusief onderwijs onderschrijven, door de langdurige en intensieve relatie die de vaste klassenleerkracht met de leerlingen aangaat is het regelmatig goed mogelijk om leerlingen lang te betrekken. Ook de extra ondersteuning die door de samenwerkingsverbanden worden toegekend helpen hierbij. Bij externaliserend gedrag waarbij de veiligheid van andere leerlingen of de leerkrachten in het geding is moeten we helaas over gaan tot doorplaatsingen naar SBO of SO onderwijs. Dit vanzelfsprekend enkel met een toelaatbaarheid verklaring (TLV) en dus nooit zonder steun van het samenwerkingsverband.

Start samen naar school klas op VS Bergen

In 2019 zijn de plannen voor het starten van een 'samen naar school' klas opgezet. Op basis van een ouderinitiatief is er in samenwerking met diverse partijen rondom de school in zorg en onderwijs tot een overeenkomst gekomen om reguliere onderwijsmiddelen te combineren met speciale onderwijsmiddelen vanuit de WMO via de gemeente, de rugzakregelingen via ouders en het samenwerkingsverband om tot een speciale klas in de reguliere vrije school van Bergen te komen. In deze klas kunnen maximaal 8 leerlingen les krijgen met een speciale indicatie. Het gaat om kinderen met een forse ontwikkelingsachterstand en mogelijk een fysieke en cognitieve beperking. Een initiatief dat inclusief onderwijs tot het uiterste weet te realiseren. De klas is per 1 februari 2020 gestart.

Ontwikkeling van visie op passend onderwijs

Het bestuur probeert waar mogelijk (met 9 samenwerkingsverbanden is dat soms lastig) aan de sluiten bij ALV bijeenkomsten en scholingsbijeenkomsten. Op deze bijeenkomsten wordt gezamenlijk visie ontwikkeld op passend onderwijs en wordt uitgewisseld hoe de diverse besturen omgaan met de uitdagingen die passend onderwijs met zich mee brengen. Dit werkt inspirerend en maakt het eenvoudiger om landelijke trends te blijven volgen. Wanneer het bestuur niet in staat is deel te nemen aan dergelijke bijeenkomsten is de directeur ter plaatse de plaatsvervanger. Hierover zijn binnen Ithaka afspraken gemaakt. Participatie aan de samenwerkingsverbanden en eigenaarschap op passend onderwijs is erg belangrijk voor Ithaka. Alle leerlingen thuisnabij onderwijs past binnen de algemene visie van Ithaka. De scholen hebben eerder te maken met vraagstukken die gaan over te lang doorgaan met leerlingen die wellicht meer aansluiting bij hun speciale onderwijsbehoeften vinden bij SO of SBO, dan te spoedig over te gaan tot uitplaatsing. Dit resulteert soms in spanningsvolle situaties in klassen.

De middelen die beschikbaar zijn voor het passend onderwijs worden in zijn geheel aan de scholen ter beschikking gesteld. De middelen worden onder andere uitgegeven aan:

- Extra personele ondersteuning voor (individuele) leerling(en)
- Investerings in interne zorgstructuur en scholing
- Interne en externe kwaliteitsverbetering
- Methodisch materiaal
- Onderzoeken

2.2 Personeel & professionalisering

Formatie

De formatie van de Ithaka scholen en het bestuurskantoor is in het verslagjaar licht gestegen, als gevolg van de start van nieuwe klassen, de groei van een bovenschools personeel voor projecten en talentontwikkeling en ondersteuning ten behoeve van de onderwijskwaliteit en versterking management. De kengetallen voor het toekennen van formatie aan de scholen zijn in het verslagjaar niet gewijzigd. Wijzigingen ten opzichte van de kengetallen zijn in de jaarlijks vastgestelde formatieplannen van de schooljaren 2017-2018 en 2018-2019 opgenomen. De (groei van de) formatie en de personele bezetting houden geen gelijke trend. De groei van formatie wordt bekostigd uit de groeigelden. Daarnaast zijn de werkdrukgeden ingezet voor uitbreiding van de basisformatie. Deze keuze zal op termijn wel gaan leiden tot een structurele formatieverhoging als gevolg van arbeidsrechtelijke consequenties. Tot slot zijn een aantal medewerkers aangetrokken voor de langdurige vervanging van zieke medewerkers. Het Meerjarenformatieplan 2020-2024 zal nieuwe kengetallen bevatten om tegemoet te komen aan het verschil tussen de toegekende formatie op basis van de kengetallen en de daadwerkelijk ingezette formatie.

In de vorige alinea werd gewag gemaakt van het voornemen nieuwe kengetallen te formuleren voor de formatietoedeling. De nieuwe kengetallen zullen – met de betaalbaarheid als uitgangspunt - uitgaan van het aantal klassen in plaats van het aantal leerlingen. De formatieve groei zal voortkomen uit groei van het aantal klassen op de scholen in Castricum, Haarlem Noord en Zuid.

Naar verwachting zal op termijn van 1 tot 2 jaar de vervangingspool van het Vervangingsfonds ophouden te bestaan. Het deel van de bovenschoolse pool-formatie ten behoeve van de ziektevervanging kan geleidelijk worden verdeeld over drie interne vervangingsregio's. In kwalitatieve zin is te verwachten dat de formatie voor ondersteunende functies zal groeien door reorganisatie van diverse administratieve beheerstaken en ondersteunende taken met een pedagogisch karakter die nu bij leerkrachten zijn belegd. De behoefte aan dergelijke brugfuncties is ook interessant in het kader van de duurzame inzetbaarheid van de medewerkers.

Personeelsbestand

Het personeelsbestand binnen Stichting Ithaka bestond op teldatum 1 januari 2019 uit 271 medewerkers en op teldatum 1 oktober 2019 uit 300 medewerkers. De groei is voornamelijk toe te schrijven aan tijdelijke medewerkers die zijn aangetrokken voor ziektevervangingen, nieuwe klassen en als personele invulling van de werkdrukgeden.

De man-vrouw verdeling onder de medewerkers is gelijk gebleven; 86 % vrouw en 14 % man.

Leeftijdsopbouw

Leeftijdscategorie	Vrouw	Man	Totaal
15 tot 25 jaar	3	0	3
25 tot 35 jaar	34	4	40
35 tot 45 jaar	66	9	75
45 tot 55 jaar	67	8	75
55 tot 65 jaar	77	14	91
65+ jaar	13	3	16
Totaal	260	40	300

Funciemix

Per september 2018 zijn de Cao-afspraken over de funciemix niet meer van kracht. Vooralsnog worden de in 2016 stichtingsbreed gemaakte afspraken over de funciemix nog nagestreefd.

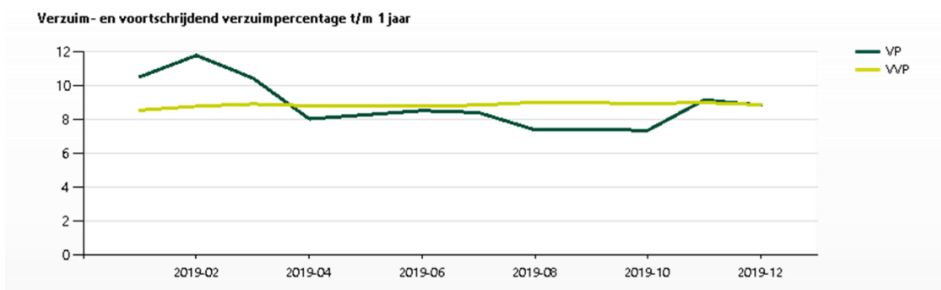
Leerkrachten FTE	2015	2016	2017	2018	2019
L10	86,1	91,3	94,8	100,1	106,15
L11	22	29	31,6	30,3	36,8
%L11	21%	24%	25%	23%	26%

Ziekteverzuim

Ondanks een actief ziekteverzuimbeleid en met schommelingen gedurende het jaar is het ziekteverzuimpercentage in 2019 constant gebleven op 8,9%.

12-maands gemiddelde	2017	2018	2019
%	6,4	8,9	8,9

Het merendeel in het verzuim werd veroorzaakt door verzuim langer dan 6 weken en hangt veelal samen met werkdruk. De gemiddelde verzuimduur is in 2019 opgelopen tot 44 dagen. De meldingsfrequentie schommelt rond de 0,75.

Het ingezette verzuimbeleid is voortgezet, met extra aandacht voor de begeleiding bij re-integratie van medewerkers en preventieve begeleidingsvormen bij de beheersing van de werkdruk.

Personeelsvoorziening

De invulling van de vacatures is volgens vooropgestelde procedures verlopen, zij het dat de werving van directeuren veel tijd en meerdere wervingsrondes heeft gevegd.

Naast nieuwe leerkrachten zijn in 2019 zes nieuwe Intern begeleiders aangetrokken en vijf (adjunct-)directie vacatures ingevuld. Tussentijds zijn voor zes posities interim-directeuren ingezet om de vacatures en ziekte op te vangen. Op vijf scholen zijn nieuwe administratief medewerkers aangetrokken. Ultimo 2019 stonden 4 niet-lesgevende en 1 lesgevende vacature open; deze zijn allen in januari 2020 vervuld.

De groei en populariteit van de vrijescholen en het organiseren van de 'Landingsplaatsen' (kennismakingsmiddagen voor potentieel personeel) werpen vruchten af. De belangstelling van gediplomeerde leerkrachten om in te stromen in een vrijeschool is hoopgevend. Aandacht voor de begeleiding van startende leerkrachten is nog vaak nodig. De interne opleiding voor nieuwe leerkrachten die gestart is in 2018, is geëvalueerd en wordt in de vorm van starterscoaching voortgezet.

Het vervangingsbeleid dat in 2017 is opgestart is voortgezet. Een stichtingbrede implementatie van de matchingstool, is uitgesteld als gevolg van arbeidsmarktknelpunten. Een groot deel van de medewerkers in de vervangingspool van het Vervangingsfonds is structureel ingezet op de vervanging van langdurig zieken. Een aantal medewerkers met een min-max vervangingscontract is uit dienst getreden of op reguliere vacatures ingestroomd. Er zijn in 2019 geen nieuwe min-max contracten gesloten.

In het verslagjaar 2019 hebben 9 medewerkers zwangerschaps- en bevallingsverlof genoten. In 2018 waren dit er ook 9. Ouderschapsverlof is opgenomen door 5 medewerkers. In 2018 waren dit er 9. De regeling Duurzame

Inzetbaarheid/BAPO voor medewerkers ouder dan 57 is door 31 medewerkers gebruikt. In totaal bedroeg dit 3,33 fte.

Ten opzichte van het 2018 is dit een daling van 1,2 fte. De daling is te wijten aan de uitstroom van enkele oudere medewerkers, die gebruik maakten van de DI/BAPO regeling.

Doelen Strategisch Plan

In het Strategisch Meerjarenbeleidsplan zijn doelen voor het personeelsbeleid opgenomen die aansluiten op de onderwijskundige visie en de opgaven waar de scholen voor staan. Het lerarentekort is een probleem waar we ook als vrijescholen mee te maken hebben. Personeelsbeleid is daarmee gericht op aantrekkelijk werkgeverschap en fijne personeelsvoorzieningen. Ithaka richt zich hierin met name op mogelijkheden tot scholing (Ithaka academie en 'young potentials' voor directie; IB functies hebben mogelijkheden tot scholing). Als vrijeschool beweging hebben we veel interesse van zij-instromend personeel. Ofwel regulier geschoolde medewerkers die zich interesseren in het vrijeschoolonderwijs alsook mensen die willen veranderen van beroepsgroep. Deze mensen brengen veel kennis mee, dit is ook voor de vrijeschoolbeweging van meerwaarde. Het is een zeer interessante beweging die wij met scholing proberen te binden en laten aansluiten bij de identiteit van ons onderwijs.

Personeelsbeleid wordt in samenwerking met bestuur, directeuren en GMR ontwikkeld. De HR adviseur van Ithaka geeft hieraan deskundige input, stuurt werkgroepen aan en stelt beleid op schrift. Directeuren zijn verantwoordelijk voor de implementatie van beleid in de afzonderlijke scholen. Waar nodig wordt externe expertise ingehuurd. De gebruikelijke werkwijze die gevolgd wordt is via een werkgroepenstructuur. Per te ontwikkelen beleidsonderwerp wordt een werkgroep ingericht die met elkaar beleid ontwikkelt. De werkgroep bestaat uit een samenstelling van functies die relevant zijn voor het onderwerp. Hierin kunnen directeuren, IB-ers, leerkrachten en stafmedewerkers (medewerker kwaliteit, HR, algemeen beleid) plaatsnemen. Bestuur stimuleert het gesprek, inspireert door het stellen van kritische vragen en het geven van meningen. Er is in het algemeen geen 'topdown' werkwijze. Bestuur stelt beleid aan het einde van het ontwikkelproces vast. Vanzelfsprekend worden instemming of adviesorganen betrokken wanneer dit wettelijk noodzakelijk is.

Aanpak werkdruk

De middelen zijn naar rato van het leerlingaantal over de scholen verdeeld. De onderwijsteams hebben in hun vergadering een inventarisatie gemaakt van mogelijke aanwendungen en daar een besluit over genomen. Het besluit is ter goedkeuring voorgelegd aan de MR van de afzonderlijke scholen. Daarna zijn de middelen opgenomen in de begrotingen en formatie-overzichten van de scholen.

De werkdrukgeden zijn uitsluitend ingezet voor het aantrekken van extra personeel. Van januari tot en met juli 2019 is 4,75 fte ingezet. Van augustus tot en met december nog eens 2,75 fte extra. In totaal is gedurende 2019 7,6 fte aan een combinatie van Onderwijzend en Onderwijsondersteunend personeel ingezet op de werkdrukgeden. Met een gemiddelde personeelslast OOP/OP van € 54.688 per fte is in totaal € 415.629 uitgegeven.

Een aantal onderwijsteams heeft informele en interne studiebijeenkomsten gehouden over time-management en anders organiseren van het werk met als doel de werkdruk te laten dalen en te beheersen.

Beheersing uitkeringen na ontslag

Behoud van medewerkers is eerste inzet van ons beleid, er zijn binnen de stichting vele mogelijkheden voor herplaatsing wanneer een werkrelatie stroef loopt of andere uitdaging gewenst is. Echter, de hoeveelheid functies is beperkt. Vooral leerkrachten zijn in deze tijd van arbeidskrachte erg hard nodig. Ontbindingen van arbeidsovereenkomsten en beëindiging van (tijdelijke) aanstellingen worden middels een vaststellingsovereenkomst uitgevoerd. Dit gebeurt geheel volgens de regels die door RF/VF en PF zijn opgesteld. Hiermee minimaliseren we de financiële risico's die de stichting mogelijk loopt wanneer er aanspraak wordt gedaan op uitkeringen en de stichting hiervoor aansprakelijk gesteld wordt. Daarnaast richten wij ons op gesprek en weergave van het gesprek met de medewerkers waarmee mogelijk ontbonden moet worden.

Doelen	Specificatie	Ingezet beleid	Uitkomsten
Werken bij Ithaka moet uitdagend, stimulerend, prettig en veilig zijn. Een goede werkomgeving met steun en uitdaging.	Aanbieden en organiseren van een scholingsaanbod (intern en extern) met goede faciliteiten.	Inzet van scholingsbudget van € 500 per fte	De budgetten zijn per school ingepland en verantwoord.
	Er zijn specifieke opleidingswensen voor de medewerkers van de vrijescholen..	De interne opleiding en begeleiding voor nieuwe leerkrachten is geevalueerd en aangepast. Faciliteren van opleidingen voor (her-)registratie van schoolleiders	De coaching van 16 nieuwe leerkrachten is opgezet. De team-bijeenkomsten voor klassen-scholing is aangeboden, maar nog niet succesvol afgenomen Drie medewerkers zijn in opleiding voor schoolleider; twee schoolleiders volgen een opleidingprogramma. De budgetten voor herregistratie schoolleider worden ingezet.
	Ruimte maken voor functie- en taakdifferentiatie	Aanpassing van Functieboek (2020) en Formatieplan (2020) kengetallen Inzet van Talentenpool (2019-2021)	Het Functieboek en het Meerjarenformatieplan staan gepland voor 2020. De Talentenpool is actief; de medewerkers lopen actief stage.
	Actieve deelname in kennisprojecten met Hogeschool Leiden en partners.	Werkgroepenstructuur beleidsontwikkeling opgezet. Deelname aan Academische werkgroep Opstarten project ism Schoolopleider	Loopt volgens planning.
Stimuleren interne mobiliteit.	In januari wordt bij de medewerkers een belangstellingsregistratie uitgezet voor mobiliteit, taakrotatie en ontwikkeling.	De uitkomsten worden betrokken bij het invullen van interne vacatures, het invullen van de werkverdelingsplannen van de teams en opleidingsplannen.	Ultimo 2019 zijn er geen werkloosheidskosten die ten laste van de Stichting komen. De interne mobiliteit is levend. Reisduur, -kosten en de gespannen woningmarkt werken belemmerend.
Door toenemende regelgeving en eisen en verwachtingen die aan het onderwijs gesteld worden, stijgt ook de werkdruk en belasting. Mede hierdoor ook het ziekteverzuim.	Reflectie op de organisatie van het werk en planning.	Het proces van de verdeling van de werkdruk vindt plaats in de maanden februari-maart onder leiding van de directeur plaats in de onderwijsteams. Het voorstel wordt voorgelegd aan de MR van de school; de uitkomst wordt gemeld aan het Bestuurskantoor.	De middelen zijn nagenoeg volledig ingezet op personeel; in het bijzonder voor (vak-)leerkrachten, administratieve en facilitaire en onderwijsondersteuning. Naast de inzet van extra personeel zijn er time-management cursussen gevolgd en hebben groeps gesprekken over alternatieve vormen van organiseren plaatsgevonden
	Verduurzaming inzet van medewerkers.	Training van management op verzuimpreventie en -begeleiding en intensivering externe expertise.	Er heeft een vervolgtrainingstraject gelopen met Falke& Verbaan. De expertise van bedrijfsmaatschappelijk werk in combinatie met de arbo-dienstverlening wordt vaker ingezet met als gevolg terugkeer naar werk bij langdurige uitval.
Gedurende het schooljaar is het zeer moeilijk om gekwalificeerd (lesgevend) personeel te vinden.	Bestaande wervingscampagnes vanuit Ithaka (landingsplaatsen) en vanuit Vereniging van vrijescholen, worden in de komende jaren voortgezet en geïntensiveerd.	Actieve inzet van sociale media bij werving. Onderzoek naar doelgroepen en productie van digitale content.	Er is een bestand van ruim 100 kandidaten die via social media worden geattendeerd op nieuwe vacatures.
		Ithaka streeft naar een grotere personele buffer voor vervanging en groei. Streven naar het aanstellen van meer bovenschools personeel.	De vervangingspool van het vervangingsfonds is vergroot is maximaal ingezet.

2.3 Huisvesting & facilitair

Algemeen

In 2019 is er evenals in voorgaande jaren nauw samengewerkt met BOA Advies, bureau voor bouwondersteuning. In samenwerking met BOA is er een jaarplan Groot Onderhoud 2019 tot en met 2021 gemaakt (inclusief budgetbewaking). Het plan is gebaseerd op een gemaakte inschatting van noodzakelijk onderhoud aan de hand van de MJOP schouwing van vier jaar geleden. Daarnaast heeft er een uitvraag plaatsgevonden naar de scholen om zo een actueel beeld te krijgen van al het urgent en noodzakelijk onderhoud. Hierbij is getoetst of het daadwerkelijk onderhoudskosten betreffen ten laste van de voorziening of ten laste van de eigen schoolbegroting.

Na de school-brede inventarisatie van de urgente en noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden en de verdeling van het budget, zijn de werkzaamheden op de scholen ingepland (voornamelijk in de vakanties, om het primaire proces zo min mogelijk te verstoren).

In 2019 is de werkgroep huisvesting opgericht (werken aan de realisatie van de strategische doelen 2019-2023). Er zijn kernteamleden benoemd en er is bepaald welke doelen met voorrang moeten worden opgepakt. Periodiek wordt de voortgang besproken en geëvalueerd. Door langdurige ziekte van de coördinator huisvesting sinds september 2019 is er stagnatie ontstaan in de besprekingen en evaluaties. Om geformuleerde doelstellingen versneld te kunnen uitvoeren is er tijdelijk een externe adviseur huisvesting ingehuurd bij het onderwijsbureau Twente. Hij zorgt voor extra ondersteuning.

In 2020 is besloten om meer financiële middelen beschikbaar te stellen voor huisvesting. Hierdoor kan de huisvesting kwalitatief verbeteren en wordt er een extern bureau ingehuurd voor ondersteuning dat ervaring heeft binnen het onderwijs. De staffunctie coördinator huisvesting zal hierdoor op termijn vervallen. In 2020 zullen tevens de MJOP's geactualiseerd worden.

Individuele scholen

Nieuwbouw Rudolf Steinerschool Haarlem Zuid:

De gemeente Haarlem heeft een positief besluit genomen over de aangevraagde financiële middelen die benodigd zijn voor de nieuwbouw van het College en de verbouwing van het schoolpand voor de Rudolf Steinerschool Haarlem (basisschool). De bouw is inmiddels gestart en naar verwachting is de school klaar in augustus 2021.

Uitbreiding De Sterrenzanger Oudorp:

De door de school onderbouwde en noodzakelijk geachte uitbreiding, is door de gemeente getoetst aan de gebruikelijke normeringen. Daar het voornamelijk een uitbreiding ten behoeve van contractpartner De Vlinderboom betrof en derhalve niet valt onder de zorgplicht van de gemeente, heeft de gemeente de aanvraag afgewezen. De gemeente heeft zich in verschillende gesprekken bereid getoond om de school (en indirect de Vlinderboom), te willen ondersteunen. Daartoe was het noodzakelijk dat gezocht werd naar een werkbare constructie. Er is een constructie gevonden waarbij de stichting, met een borgstelling van de stichting Waarborgfonds, op een verantwoorde wijze en op eigen titel, een bancaire lening kan aanvragen bij een financiële instelling. Deze constructie is getoetst bij de accountant en akkoord bevonden. Er wordt geen onderwijsgeld gebruikt voor de noodzakelijke verbouwing.

Uitbreiding Waterlandschool Purmerend:

De architect heeft, mede op basis van de gebruikerswensen van het schoolteam en de omwonenden, een ontwerp gemaakt. Uitgangspunt hierbij is het taakstellende budget van de gemeente. Uitloop van het bouwproces, gaat gepaard met de alsdan noodzakelijke huur van tijdelijke huisvesting (lokalen). De school tracht die situatie te voorkomen door enerzijds in te zetten op een voorspoedig bouwtraject en anderzijds in te zetten op het 'bewegen' van de gemeente (om bij een uitloop van het bouwtraject, te voorzien in de beschikbaarstelling 'om niet' van extra lokalen). Hierover zijn gesprekken met de gemeente gevoerd.

2.4 Financieel beleid

Doelen en resultaten

- In 2020 wordt er een nieuw financieel beleidsplan opgesteld. Het lukt niet om dit voor het einde van schooljaar 2019-2020 gereed te hebben, maar dit zal voor het einde van het kalenderjaar klaar zijn.
- Goede, bruikbare risico analyse opstellen zodat duidelijk is welke risico's de organisatie loopt. Hieraan tevens bedragen koppelen, zodat ook de financiële impact duidelijk is. Dit heeft geresulteerd in een concept risico beleidsplan. Zie voor verdere informatie hoofdstuk 2.5, bladzijde 23.
- In 2020 wordt een nieuw formatiebeleidsplan opgesteld, hiervoor worden de Ithaka kengetallen verder geanalyseerd en waar nodig bijgewerkt. Dit altijd met het doel dat de Ithaka kengetallen financieel draagbaar en betaalbaar zijn.
- Maandelijks en kwartaal rapportages met name op gebied van personeel en financiën. Hierdoor is het gelukt dat de directeuren de schoolfinanciën beter beheersen. Waar nodig worden de directeuren hierbij geholpen en bijgeschoold door de stafmedewerker financiën.

Treasury

Stichting Vrijescholen Ithaka heeft bij de Rabobank een rekening-courant voor het betalingsverkeer alsmede een spaarrekening met direct opeisbare tegoeden. Daarnaast hebben alle Ithakascholen eigen bankrekening(en) voor het lokale betalingsverkeer. Het treasurystatuut is in 2017 aangepast naar de nieuwe wetgeving en is in bezit van het OBT.

De totale liquide middelen op 31 december 2019 (exclusief kassen) bedragen € 1.445.550 (2018: € 1.364.020). Stichting Vrijescholen Ithaka heeft geen beleggingen.

In 2017 is door middel van een crowdfundingactie via GreenFundHolland voor € 60.000 aan ledverlichting en vernieuwing van plafonds besteed in de Adriaan Roland Holtschool in Bergen. Na een eerste terugbetaling in 2018 heeft in 2019 een tweede terugbetaling plaatsgevonden voor een bedrag van € 7.832,12. De restschuld bedraagt nog € 45.037,32

Er zijn in 2019 geen leningen aangegaan. Er hebben ook geen nieuwe crowdfunding acties plaatsgevonden.

Op verzoek kunnen wij u het treasury statuut toesturen
--

Allocatie middelen

Bij Ithaka worden de middelen als volgt verdeeld:

- Afdracht van 4,3% van de inkomsten van het Rijk (met uitzondering van prestatieboxgelden en groeigelden) voor bekostiging stafbureau en Raad van Toezicht
 - Loonkosten medewerkers stafbureau en bestuurder
 - Scholing medewerkers stafbureau en bestuurder
 - Advies bestuurder en externe ondersteuning bestuurder/stafmedewerkers
 - Juridische bijstand
 - Raad van Toezicht
 - Algemene bureaunkosten inclusief huur, schoonmaak etc.

Kosten bestuurlijk apparaat

Op het bestuurskantoor werken eind 2019 in totaal zeven personeelsleden. Dit zijn de bestuurder en de stafmedewerkers. Iedere stafmedewerker heeft zijn/haar eigen specialiteit en werkt ter ondersteuning van de bestuurder en de directeuren van de scholen. De specialisaties van de stafmedewerkers zijn onderwijskwaliteit, personeelszaken, financiën, huisvesting en managementondersteuning. De loonkosten over 2019 bedragen € 379.608 . De kosten voor de Raad van Toezicht bedragen € 56.235. Daarnaast zijn er kosten voor juridische bijstand, advies, scholing en algemene bureaunkosten. In 2019 blijft er een positief resultaat van 5.329 euro over bij het stafbureau.

- Afdracht 40% prestatieboxgelden voor kwaliteitsimpulsen
 - Talentontwikkeling door uitdagend onderwijs
 - Duurzame onderwijsverbetering
 - Professionele scholen
 - Doorgaande ontwikkellijnen
- Afdracht 50% groeigelden
 - Voorfinanciering nieuwe klassen door groei omdat de bekostiging altijd t-1 is
- Bovenschoolse afdracht per leerling voor bovenschoolse middelen
 - Externe advisering
 - Scholing (adjunct) directeuren
 - Contributies
 - Verzekeringen
 - GMR
 - Bovenschools personeel
 - Onvoorzien

De besluitvorming heeft plaatsgevonden tijdens directeurenoverleg en is na akkoord ter advisering voorgelegd aan de GMR en Raad van Toezicht. Alle organen zijn akkoord gegaan met deze allocatie van de middelen.

Onderwijsachterstandenmiddelen

Binnen de stichting is de vrijeschool in Zaandam de enige school die deze middelen ontvangt. Het beleid van de stichting is dat deze middelen volledig naar deze school gaan. De school zelf besluit waarvoor zij deze middelen wil inzetten. Het team aldaar bepaalt met IB en directie welke leerlingen en klassen dit budget nodig hebben en daarvoor wordt het budget beschikbaar gesteld.

2.5 Risico's en risicobeheersing

Interne risicobeheersingssysteem

In 2019 is gestart met een aanvulling op het interne risicobeheersingssysteem. Na onderzoek is gekozen voor een bestaand cijfermatig overzicht, ingericht voor Ithaka. In maart 2020 is de conceptversie klaar. Deze risico analyse geeft ons meer inzicht hoeveel financiële buffer er voor de stichting nodig is. Daarnaast zijn diverse interne maatregelen genomen om de risico's zoveel mogelijk te verkleinen en te beheersen.

De risico's worden daarnaast op de volgende manier beheerd:

- Er is ingezet op toetsing van de betrouwbaarheid van de leerlingenprognoses.
- Er is een besluit genomen over het minimale aantal leerlingen in een nieuwe klas.
- Er is een onderzoek gestart naar de financiële gevolgen van groei en naar de betrouwbaarheid van de begroting en de meerjarenbegroting
- Er is een financiële werkgroep vanuit de directeuren opgericht die de exploitatie heeft doorgelicht en begroting heeft beoordeeld.
- Er zijn dwingende afspraken m.b.t. de begroting 2020 gemaakt.
- Naast de kwartaalrapportages op vijf gebieden (waaronder financieel en personeel) door directeuren aan bestuurder worden maandelijks rapportages gemaakt door stafmedewerkers m.b.t. financiën en personele bezetting, zodat we bij afwijkingen eerder actie kunnen ondernemen en het risico op deze manier kunnen verkleinen.
- Er is voldoende bufferliquiditeit aanwezig om onverwachte tegenvallers op te vangen.

- De ontwikkelingen ten aanzien van onderhoudsverantwoordelijkheid voor de gebouwen en verdere ontwikkelingen vragen meer aandacht en expertise op het vlak van onderwijshuisvesting. Duurzaamheid is hierbij een belangrijke factor. In 2020 is overgestapt naar een extern bureau om de huisvesting voor Ithaka uit te voeren en te monitoren. Tevens worden alle MJOP's geactualiseerd in 2020.
- Gezien de geografische spreiding heeft Ithaka met acht verschillende samenwerkingsverbanden te maken. Inmiddels is de bestuurder bekend met/bij alle samenwerkingsverbanden en is er bovenscholts een goed overzicht van de financiële positie van de samenwerkingsverbanden en de te verwachten gelden voor de scholen.
- Door de geografische spreiding heeft Ithaka met negen verschillende gemeenten te maken. De bestuurder is bekend met/bij alle gemeenten en bij gesprekken met de gemeente is de bestuurder en/of directeur aanwezig.
- Het vrijeschoolonderwijs blijft groeien. Er zijn op meerdere plaatsen ouderinitiatieven. Deze ontwikkelingen maken dat Ithaka een periode tegemoet gaat waarin het vrijeschoolonderwijs verder ontwikkeld en versterkt kan worden.

Het blijft echter zo dat we, zoals de Commissie Don ook stelt, te maken hebben met risico's die bij deze sector horen en waar we onze reserves voor aanhouden.

Het College van Bestuur van de Stichting Vrijescholen Ithaka is verantwoordelijk voor de interne risicobeheersing en controlesystemen. We maken bij dit alles gebruik van verschillende instrumenten:

- Bij de beleidsvorming en evaluatie maken we zoveel mogelijk gebruik van de zogeheten Plan, Do, Check & Act-cyclus. Dit betekent bijvoorbeeld dat we beleidsplannen op gemeenschappelijk of op schoolniveau vertalen in gedetailleerde begrotingen. We zorgen er vervolgens voor dat we driemaandelijks een voortgangsrapportage krijgen zodat we realisatie en begroting kunnen vergelijken.
- Ons treasurybeleid en de voor treasury geldende taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn vastgelegd in een treasurystatuut.
- De accountant controleert in ieder geval de rechtmatigheid van onze bestedingen en stelt een verklaring op bij de jaarrekening.
- We hebben alle relevante financiële kaderafspraken vastgelegd.

Op verzoek kunnen wij u het risico beleidsplan toesturen
--

3. Verantwoording financiën

Dit hoofdstuk bevat de verantwoording over de financiële staat van het bestuur. Het geeft de belangrijkste financiële gegevens weer en is los van de jaarrekening te lezen. De eerste paragraaf gaat in op ontwikkelingen in meerjarig perspectief, de tweede paragraaf geeft een analyse van de staat van baten en lasten en de balans en in de laatste paragraaf komt de financiële positie van het bestuur aan bod.

3.1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

Leerlingen

	Vorig jaar (T-1)	Verslagjaar (T)	T+1	T+2	T+3
Aantal leerlingen	2402	2462	2580	2675	2725

- Het leerlingenaantal blijft de komende jaren nog flink doorgroeien. Dit komt door de start van nieuwe klassen bij de zogenaamde groeischolen (Castricum, Haarlem Noord vestiging de Lindeboom) en de uitgroei van de combinatieklassen scholen (Purmerend). De grootste uitdaging hierbij is het vinden van voldoende professionele leerkrachten. Hiervoor worden er meerdere malen per jaar onder andere landingsplaats bijeenkomsten georganiseerd.
- Helaas hebben we begin 2020 een voorgenomen besluit genomen om tot sluiting van een nevenlocatie in Hoofddorp over te gaan. Deze school blijft ondanks de landelijke groei en ook de groei bij overige Ithaka scholen krimpende. De school vergt al jaren teveel solidariteit in financiële zin van de stichting en komt nog steeds niet rond. Er is opnieuw duidelijk sprake van daling van het aantal leerlingen, dit heeft het vertrouwen in definitief herstel van de school en de groei naar tenminste 125 leerlingen volledig teniet gedaan. Er is een proces voor besluitvorming over sluiting ingezet. De te verwachten leerlingenverliezen laten wellicht een daling in de voorspelde groei zien in het jaar 2020 en 2021. Leerlingen kunnen een plek op andere omliggende scholen van Ithaka krijgen en leerkrachten kunnen herplaatst worden op andere locaties. Uiteindelijk denken wij hier een gezondere organisatie van te worden. Bij het opstellen van de begroting 2020 en de meerjarenbegroting 2021-2023 is de voorgenomen sluiting van Hoofddorp niet meegenomen. Hierdoor is de voorgenomen sluiting niet verwerkt in de cijfers van de financiële paragraaf. Momenteel loopt een extern onderzoek naar de financiële gevolgen van dit voorgenomen besluit.

FTE

	Verslagjaar (T)	T+1	T+2	T+3
Aantal FTE				
Directie/management	13.4000	13.4250	13.5083	13.6250
Onderwijzend personeel	139.2694	139.6985	143.8318	147.9152
Ondersteunend personeel	23.3557	23.6515	24.3515	24.3515

Door de start van nieuwe klassen op de locaties Haarlem Noord (Lindeboom) en Castricum zullen er meer leerkrachten nodig zijn. Voor het werven van nieuwe leerkrachten worden sinds enkele jaren kennismakings middagen georganiseerd voor belangstellende leerkrachten. Daarnaast proberen we via stageplaatsen, zij-instroom en overige initiatieven nieuwe personeelsleden aan ons te binden.

3.2 Staat van baten en lasten en balans

Staat van baten en lasten

	Vorig jaar (T-1)	Begroting verslagjaar (T)	Realisatie verslagjaar (T)	T+1	T+2	T+3	Verskil verslagjaar t.o.v. begroting	Verskil verslagjaar t.o.v. vorig jaar
BATEN								
Rijksbijdragen	13.192.940	13.813.320	14.756.770	14.911.010	15.189.170	15.806.550	943.450	1.563.830
Overige overheidsbijdragen	67.910	49.000	67.760	93.360	56.000	41.000	18.760	-150
Baten werk in opdracht van derden							0	0
Overige baten	607.490	623.040	760.290	642.750	650.250	663.750	137.250	152.800
TOTAAL BATEN	13.868.340	14.485.360	15.584.820	15.647.120	15.895.420	16.511.300	1.099.460	1.716.480
LASTEN								
Personeelslasten	11.594.700	12.153.850	13.187.110	13.301.700	13.486.092	13.975.760	1.033.260	1.592.410
Afschrijvingen	147.890	159.170	154.450	170.280	176.050	173.850	-4.720	6.560
Huisvestingslasten	987.220	1.013.410	1.089.480	1.073.190	1.079.340	1.079.940	76.070	102.260
Overige lasten	918.370	1.130.490	1.082.320	1.135.650	1.109.960	1.124.460	-48.170	163.950
TOTAAL LASTEN	13.648.180	14.456.920	15.513.360	15.680.820	15.851.442	16.354.010	1.056.440	1.865.180
SALDO	220.160	28.440	71.460	-33.700	43.978	157.290	43.020	-148.700
Saldo baten en lasten							0	0
Saldo financiële baten en lasten	-5.900	1.050	-6.680	1.000	1.000	1.000	-7.730	-780
Saldo buitengewone baten en lasten							0	0
TOTAAL RESULTAAT	214.260	29.490	64.780	-32.700	44.978	158.290	35.290	-149.480

- De belangrijkste verschillen in het resultaat van het verslagjaar t.o.v. begroting zijn:
 - De rijksbijdragen zijn € 943.450 hoger dan begroot. Dit komt door meer groeigelden (€ 287.000) dan begroot en de bijzondere bekostiging die is opgenomen in de exploitatie van 2019.
 - De overige baten zijn € 137.250 hoger dan begroot. Dit komt door met name de ouderbijdragen (+ € 62.000) en doordat er twee betalingen van de gemeente Haarlem zijn ontvangen die geboekt zijn bij de overige baten (+ € 46.467). Het betreft hierbij achterstallige gelden uit 2008. Een lange rechtszaak, aangespannen door alle scholen in Haarlem, is in 2019 afgehandeld met een uitbetaling aan alle scholen in Haarlem tot gevolg.
 - De personele lasten zijn veel hoger dan begroot. Dit komt door de inzet van interimpersoneel op verschillende locaties. Totale kosten ruim € 400.000. Afgelopen jaar waren er veel wisselingen bij de (adjunct) directeuren door verschillende omstandigheden (ontslag, overwerkt, ernstige ziekte). Omdat het gedurende het schooljaar niet lukte om nieuwe directeuren (vervangers) aan te trekken, bleek het noodzakelijk om interimdirecteuren aan te trekken. Deze kosten worden slechts gedeeltelijk gedekt door het vervangingsfonds. Inmiddels, maart 2020, zijn bijna alle interimdirecteuren gestopt, en is het gelukt

om twee nieuwe directeuren aan te stellen. Daarnaast is één zieke directeur hersteld en weer aan het werk. Ook is er interim IB-personeel aangenomen om de onderwijskwaliteit op enkele scholen te verbeteren, vertrekkend personeel te vervangen en de IB-ers met een dienstverband te ondersteunen.

- De huisvestingslasten zijn hoger dan begroot. Dit komt vooral doordat er bij één locatie (Meiboom Hoofddorp) voor twee jaar gebruikersvergoeding is betaald. Daarnaast zijn er van de gemeente Haarlem facturen ontvangen voor nabetaling energiekosten van voorgaande jaren. Deze waren niet opgenomen in de begroting (€ 75.000).
- De overige lasten zijn lager dan begroot (- € 48.170). Dit komt door verschillende redenen. We zien dat de overige beheerslasten veel lager zijn dan begroot, maar dat aan de andere kant met name de gebruikskosten onderwijs en de uitgaven voor toneel/muziek/jaarfeesten weer hoger zijn dan begroot. Ook is er in de zoektocht naar nieuwe bestuurder, directeuren en overig personeel meer geld uitgegeven aan wervingskosten.
- De belangrijkste verschillen van het resultaat in het verslagjaar t.o.v. voorgaand jaar zijn:
 - Rijksbijdragen, door de groei van het aantal leerlingen zijn ook de rijksbijdragen toegenomen. Tevens hebben de groeigelden en de bijzondere bekostiging van december 2019 hiertoe bijgedragen
 - De ouderbijdragen zijn flink gestegen. Voorgaande jaren zagen we de ouderbijdragen afnemen, daarom is er in 2019 extra aandacht besteed aan dit onderwerp. Dit heeft ervoor gezorgd dat de ouderbijdragen flink zijn toegenomen.
 - Personeelslasten zijn toegenomen doordat er meer personeel in dienst is. Door de groei van het aantal leerlingen is er extra personeel nodig. Daarnaast komen er ieder jaar nog nieuwe klassen bij, omdat de groeilocaties Castricum en Haarlem Noord Lindeboom nog niet zijn uitgegroeid tot volledige scholen met 8 leerjaren (9 klassen). Ook de scholen in Oudorp en Purmerend zijn nieuwe klassen begonnen, door de uitgroei van de combinatieklassen. In 2019 zijn er veel interim kosten geweest voor met name IB en directie. Deze kosten waren niet begroot.
- De belangrijkste ontwikkelingen in de meerjarenbegroting zijn:
 - Door de groei van het aantal leerlingen zal het exploitatieresultaat vanaf 2021 positief zijn. Deze ontwikkeling zal zich naar verwachting verder voortzetten. Vanaf 2022 zijn de scholen die nu nog in opbouw zijn uitgegroeid tot scholen met negen klassen. Ook de combinatieklassen scholen zijn dan volgroeid. Dit betekent dat er geen voorfinanciering meer nodig is. Dat komt de exploitatie ten goede.

Balans in meerjarig perspectief

	Realisatie vorig jaar T-1	Realisatie verslagjaar T	Begroting T+1	Begroting T+2	Begroting T+3
ACTIVA					
VASTE ACITVA					
Immateriële vaste activa					
Materiële vaste activa	1.147.490	1.212.280	1.336.580	1.229.780	1.080.680
Financiële vaste activa					
Totaal vaste activa	1.147.490	1.212.280	1.336.580	1.229.780	1.080.680
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorraden					
Vorderingen	812.680	730.840	715.400	715.398	715.388
Kortlopende effecten					
Liquide middelen	1.364.020	1.445.550	1.221.090	1.435.490	1.739.030
Totaal vlottende activa	2.176.700	2.176.390	1.936.490	2.150.888	2.454.418
TOTAAL ACTIVA	3.324.190	3.388.670	3.273.070	3.380.668	3.535.098
PASSIVA					
EIGEN VERMOGEN					
Algemene reserve	1.338.150	1.402.930	1.369.690	1.414.668	1.572.958
Bestemmingsreserves					
Overige reserves en fondsen					
Totaal eigen vermogen	1.338.150	1.402.930	1.369.690	1.414.668	1.572.958
VOORZIENINGEN	512.420	498.560	423.060	477.560	465.060
LANGLOPENDE SCHULDEN	52.870	45.040	37.560	30.080	22.600
KORTLOPENDE SCHULDEN	1.420.750	1.442.140	1.442.760	1.458.360	1.474.480
TOTAAL PASSIVA	3.324.190	3.388.670	3.273.070	3.380.668	3.535.098

- De belangrijkste mutaties in de balansposten in het verslagjaar t.o.v. het voorgaande jaar zijn:
 - De materiële vaste activa zijn toegenomen, er zijn meer investeringen gedaan in de Ithaka scholen. Met name op het gebied van meubilair en leermiddelen.
 - Verder zien we dat de liquide middelen toenemen. Dat is een goede ontwikkeling.
- De belangrijkste ontwikkelingen in de meerjarenbalans zijn:
 - In de meerjarenbalans zien we de algemene reserve toenemen tot ruim € 1.500.000 in 2022. De voorzieningen nemen licht af, maar we verwachten dat deze uiteindelijk op ongeveer hetzelfde niveau zullen blijven. Voor het overige zal er niet veel wijzigen is de verwachting.
- Wat zijn de belangrijke toekomstige investeringen en uitgaven vanuit de voorzieningen?
 - Door de slechte financiële positie van enkele jaren geleden is de hoogte van de totale investeringen vastgelegd op € 125.000 per jaar (€ 50 per leerling).
 - In 2020 wordt daarnaast extra geïnvesteerd in ICT. Alle scholen gaan over naar office365, dit zorgt ervoor dat er extra geïnvesteerd wordt in hardware en ontwikkeling van het ICT beleid.
 - Verder wordt er ingezet op vernieuwing /uitbreiding van de leermiddelen, aanschaf van duurzaam meubilair.
 - Er wordt extra geïnvesteerd in scholen die hierbij achterlopen.

3.3 Financiële positie

Kengetallen

Kengetal	Realisatie Vorig jaar (T-1)	Realisatie Verslagjaar (T)	Begroting T+1	Begroting T+2	Begroting T+3	Signalering
Solvabiliteit 2	0,56	0,56	0,55	0,56	0,57	Ondergrens: <0,30
Liquiditeit	1,5	1,5	1,3	1,5	1,7	Ondergrens: <0,75
Rentabiliteit	1,5	0,2	-0,2	0,3	0,9	Afhankelijk van reservepositie van het schoolbestuur.
Indicator reservepositie (per einde verslagjaar)	2.080.016 735.352	2.337.723 947.592	2.347.218 1.081.692	2.384.463 1.035.628	2.476.845 1.011.246	Bovengrens: voor berekening zie toolbox PO-Raad.

De ontwikkelingen rond contractactiviteiten en zogeheten derden activiteiten

Naast de baten vanuit het Ministerie en het samenwerkingsverband ontvangt de stichting middelen in verband met de verhuur van gedeelten van onze locaties. Dit gaat in de regel om onderwijs gerelateerde activiteiten (denk aan kinderopvang, BSO, etc.). Jaarlijks, ten tijde van het opstellen van de begroting worden de verwachte baten doorgenomen.

Een andere inkomstenbron betreft detacheringen. Wij zijn altijd op zoek naar de beste plek voor onze medewerkers en in een enkel geval liggen die buiten onze stichting. Met de baten zal, indien nodig en mogelijk, gezocht worden naar een vervanger.

Reservepositie

De financiële reservepositie van Ithaka is nog onder niveau. We streven naar een eigen vermogen tussen de € 1.300.000 en de € 1.500.000. We hebben er alle vertrouwen in dat deze positie in de komende jaren weer op niveau zal komen.

De volgende keuzes zijn gemaakt om financiële ruimte in te zetten of om de financiële positie tot een aanvaardbaar niveau te brengen:

- In maart 2020 is een onderzoek gestart om te bepalen of de school in Hoofddorp (school met een jaarlijks financieel tekort van minimaal € 50.000) samengevoegd kan worden met de school in Hillegom of in Haarlem Zuid. Deze scholen kennen nu een negatieve exploitatie, waarbij de school in Hoofddorp sinds 2014 een nevenvestiging is geworden van Haarlem Zuid, terwijl de school in Hillegom een eigen brinnummer heeft. Door samenvoeging verwachten we vanaf medio 2021 de tekorten op te kunnen heffen en om te kunnen zetten in een neutrale begroting.
- We proberen zoveel mogelijk interim personeel te vermijden. In 2019 was dit onmogelijk in verband met het grote verloop bij verschillende directeuren door met name langdurige ziekte. Hierdoor moest er bijna € 500.000 ingezet worden voor interim personeel (directie en leerkrachten). Met ingang van maart 2020 zijn drie interim directeuren vervangen door nieuwe directeuren met een dienstverband bij de stichting. Er is nog één interim directeur werkzaam binnen de stichting als vervanger van een zieke directeur.
- De investeringen zijn gemaximaliseerd op € 50 per leerling.

- Daar waar mogelijk wordt de inzet van met name het onderwijs ondersteunend personeel teruggebracht conform de kengetallen zoals deze stichting breed zijn vastgesteld.

Hoe verhoudt de ontwikkeling van het resultaat/de rentabiliteit de komende jaren - negatief, rond de 0 of positief - zich tot het financieel beleid van het bestuur?

- De komende jaren hebben we onszelf als opdracht gegeven minimaal een positieve begroting en exploitatie te realiseren. Hierdoor zal de rentabiliteit licht positief zijn, zodat we kunnen aansturen op een gezonde financiële positie binnen de stichting met een aanvaardbare reservepositie.

4. Bijlagen

4.1 Bijlage 1 – Scholen op de kaart

04NH – Adriaan Roland Holtschool – Bergen

- Schoolwebsite: <https://www.arhbergen.nl/>
- Scholen op de kaart: <https://scholenopdekaart.nl/basisscholen/9902/Adriaan-Roland-Holtschool-ob?school=9902&presentatie=1&sortering=2>

06QZ – Westfriese Vrijeschool Parcival – Hoorn

- Schoolwebsite: <https://www.parcival-hoorn.nl/>
- Scholen op de kaart: <https://scholenopdekaart.nl/basisscholen/zoeken?q=nachtegaal%20146,%201628%20dj%20hoorn,%20nederland&presentatie=1&sortering=2>

06RD – Vrije School Zaanstreek – Zaandam

- Schoolwebsite: <https://www.vrijeschoolzaanstreek.nl/>
- Scholen op de kaart: <https://scholenopdekaart.nl/basisscholen/22853/Vrije-School-Zaanstreek?woonplaats=zaandam&presentatie=1&sortering=2>

09DF – Vrije School Kennemerland – Haarlem

- Schoolwebsite: <https://www.vskennemerland.nl/>
- Scholen op de kaart: <https://scholenopdekaart.nl/basisscholen/22855/Vrije-School-Kennemerland?school=22855&presentatie=1&sortering=2>

09DF – Vrije School Kleverpark – Haarlem (dislocatie) en Vrije School de Lindeboom (dislocatie)

- Schoolwebsite: <https://www.vskleverpark.nl/>
- Scholen op de kaart: <https://scholenopdekaart.nl/basisscholen/24439/Vrije-School-Kleverpark?school=24439&presentatie=1&sortering=2>

09NN – Rudolf Steinerschool Alkmaar

- Schoolwebsite: <https://www.rsteinerschool.nl/>
- Scholen op de kaart: <https://scholenopdekaart.nl/basisscholen/5990/Rudolf-Steinerschool?school=5990&presentatie=1&sortering=2>

09NN – De Sterrenzanger Oudorp (nevenvestiging)

- Schoolwebsite: <https://www.desterrenzanger.nl/>
- Scholen op de kaart: <https://scholenopdekaart.nl/basisscholen/23201/VS-de-Sterrenzanger?school=23201&presentatie=1&sortering=2>

09ZG – Rudolf Steinerschool Haarlem en locatie Aziweg (dislocatie)

- Schoolwebsite: <https://www.rsschool.nl/>
- Scholen op de kaart: <https://scholenopdekaart.nl/basisscholen/23243/Rudolf-Steinerschool?school=23243&presentatie=1&sortering=2>

09ZG – De Meiboom Hoofddorp (nevenvestiging)

- Schoolwebsite: <https://www.demeiboom.nu/>
- Scholen op de kaart:

<https://scholenopdekaart.nl/basisscholen/23244/De-Meiboom?school=23244&presentatie=1&sortering=2>

24RA – Waterlandschool Purmerend

- Schoolwebsite: <https://www.waterlandschool.nl/>
- Scholen op de kaart: <https://scholenopdekaart.nl/basisscholen/22859/Waterlandschool?school=22859&presentatie=1&sortering=2>

24RB – Toermalijn Hillegom

- Schoolwebsite: <https://www.de-toermalijn.nl/>
- Scholen op de kaart: <https://scholenopdekaart.nl/basisscholen/22861/De-Toermalijn-Vrije-School-voor-de-Bollenstreek?school=22861&presentatie=1&sortering=2>

31FK – Vrijeschool Castricum

- Schoolwebsite: <https://www.vrijeschoolcastricum.nl/>
- Scholen op de kaart: <https://scholenopdekaart.nl/basisscholen/24789/Vrije-school-Castricum?school=24789&presentatie=1&sortering=2>

4.2 Bijlage 2 – Jaarverslag GMR

De GMR vertegenwoordigt alle scholen en bestaat momenteel uit 12 leden, 7 leerkrachten en 5 ouders. De bezetting blijft een aandachtspunt. De GMR komt steeds meer in de positie als gespreks- en sparringpartner van het bestuur van Ithaka. Ook wordt vaker gebruik gemaakt van de aanwezige expertise onder de ouders op scholen door voor specialistische financiële vraagstukken een financiële werkgroep in te stellen. Hier nemen ook leden van de GMR aan mee. Zij hebben mandaat van de GMR gekregen om namens de GMR advies uit te brengen. Waar gevraagd, geeft zij advies of verleent zij instemming op beleidsplannen. Dit jaar is de GMR gestart met een update van het medezeggenschapsstatuut en het GMR-reglement. Verwachting is dat dit proces in 2020 zal worden afgerond. Verder is een nieuwe voorzitter van de GMR gekozen, door vertrek van de oude. In 2019 is de GMR in totaal 8 keer bij elkaar gekomen.

De GMR heeft de volgende documenten goedgekeurd:

- Begroting 2019 (begin 2019)- Strategisch beleidsplan (voorjaar 2019)
- Verzuimbeleid (najaar 2019)
- Informatiebeveiligingsplan (voorjaar 2019)
- Kaderbrief 2020 (najaar 2019)
- Privacyreglement (najaar 2019)

De GMR is gestart met de update van het statuut voor de medezeggenschapsraden, het GMR-reglement en het huishoudelijk reglement GMR. Naar verwachting wordt deze in 2020 afgerond. Ook zijn afspraken gemaakt over het begrotingsproces 2020. De GMR wil hier graag eerder bij betrokken worden. Om slagkracht te behouden, is het voorstel gedaan hier een werkgroep voor in te richten.

De GMR heeft in april een nieuwe voorzitter gekozen. Aan het einde van schooljaar 2018-2019 treedt de tot dan zittende voorzitter uit de GMR.

Ook de bestuurder van Ithaka Rob van der Meijden zal aan het einde van het schooljaar aftreden. De GMR heeft 2 leden afgevaardigd in de adviescommissie voor selectie van de nieuwe bestuurder. Per 1 oktober zal Marin van Wijnen starten als bestuurder.

In 2019 zijn de volgende mensen nieuw in de GMR gekomen:

- Jenny Morrice (Bo Jacobs vervanging)
- Nienke Kortekaas
- Chantal van Geemen
- Hendrik Maryns

De volgende mensen zijn in 2019 uit de GMR vertrokken:

- Barend de Wijn
- Hereward Burgers

De GMR heeft in 2019 in totaal 8 keer vergaderd.

A2 Kengetallen en grafieken

Kengetallen	Signaleringsgrens PO	2015	2016	2017	2018	2019
Financiële kengetallen						
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	2,32	1,53	1,34	1,53	1,51
Solvabiliteit 1	< 30%	50%	43%	40%	40%	41%
Solvabiliteit 2	< 30%	68%	58%	54%	56%	56%
Rentabiliteit	3 jaar negatief	1%	-3%	-1%	2%	0%
Weerstandsvermogen	< 5%	8%	2%	0%	1%	1%

Toelichting

Liquiditeit (current ratio): vlottende activa / kortlopende schulden

Geeft aan in welke mate de instelling aan haar verplichtingen op korte termijn kan voldoen.

Solvabiliteit 1: eigen vermogen / totaal passiva

Geeft aan op welke wijze de bezittingen, op de actiefzijde van de balans, zijn gefinancierd.

Solvabiliteit 2: (eigen vermogen + voorzieningen) / totaal passiva

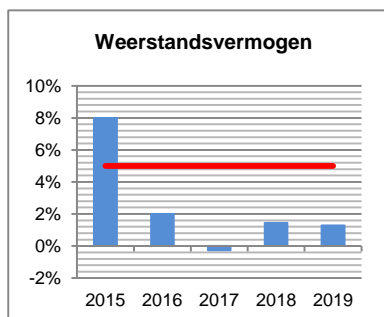
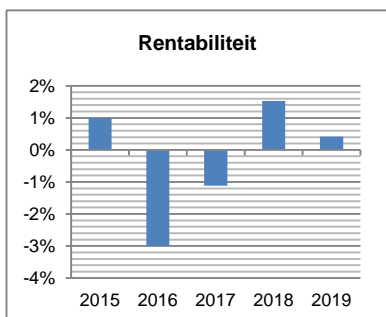
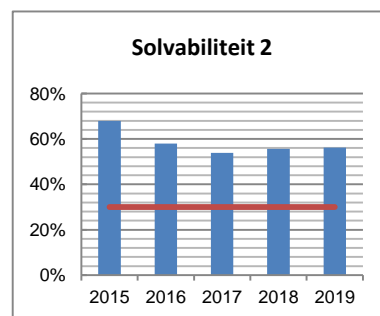
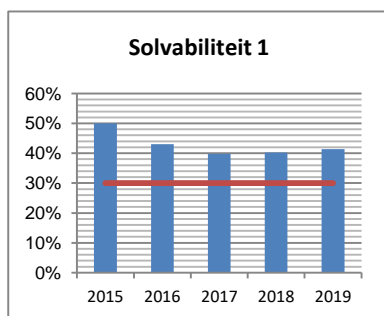
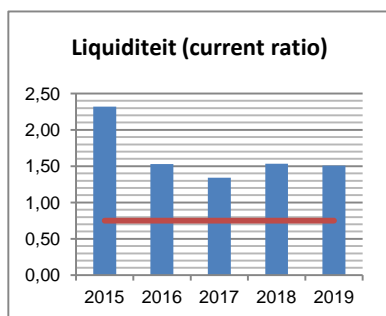
Geeft aan op welke wijze de bezittingen, op de actiefzijde van de balans, zijn gefinancierd.

Rentabiliteit: resultaat / totale baten

Geeft aan welk deel van de totale baten over blijft na aftrek van de lasten.

Weerstandsvermogen: (eigen vermogen +/- materiële vaste activa) / Rijksbijdragen OCW

Is de verhouding tussen het eigen vermogen minus de materiële vaste activa en de omvang van de Rijksbijdragen.

Kengetallen en grafieken vervolg

Kengetallen	Signaleringsgrens PO	Streefwaarde	2015	2016	2017	2018	2019
Ratio's							
Personele lasten / Rijksbijdrage	>= 95%		88%	92%	91%	88%	89%
Personele lasten / Totale baten	>= 90%		83%	86%	85%	84%	85%
Eigen vermogen / Totale baten	-		15%	11%	9%	10%	9%
Personele lasten / Totale lasten	-		83%	83%	84%	85%	85%
Salarislasten per FTE	-		€ 62.299	€ 64.944	€ 67.137	€ 68.493	€ 69.910
Personeelslasten per FTE	-		€ 64.067	€ 66.624	€ 67.937	€ 68.583	€ 73.270

Toelichting

Personele lasten / Rijksbijdrage

Geeft aan in hoeverre een instelling de gelden van het Rijk aanwendt voor personele lasten.

Personele lasten / Totale baten

Geeft aan in hoeverre een instelling de totale inkomsten aanwendt voor personele lasten.

Eigen vermogen / Totale baten

Deze ratio geeft een indicatie van het risicomangement bij de instelling.

Personele lasten / Totale lasten

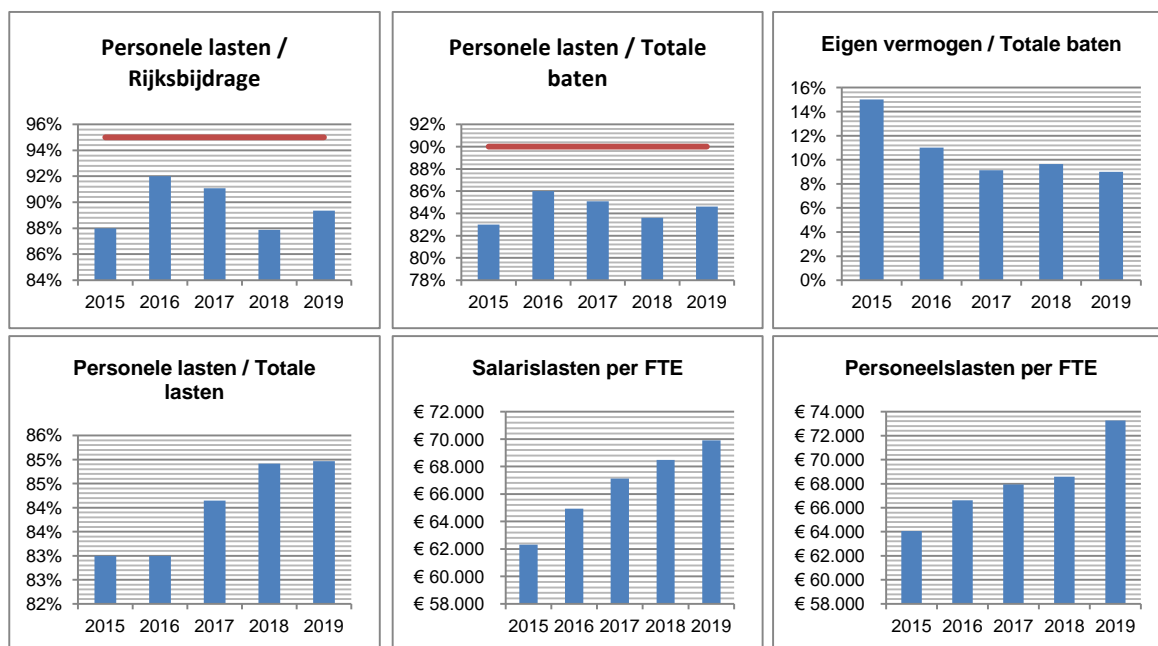
Geeft aan hoeveel de instelling uitgeeft aan personele lasten. Dit is met name trendmatig een belangrijk signaal.

Salarislasten per FTE

Geeft aan wat de salarislasten zijn per FTE.

Personeelslasten per FTE

Geeft aan wat de totale personele lasten per FTE zijn.

A3 Instellingsgegevens

Algemene gegevens

Bestuursnummer : 41296
Naam instelling : Stichting Vrijescholen Ithaka

Adres : Wouwermanstraat 49 a
Postadres : Postbus 92, 2050 AB, Overveen
Postcode : 2023 XD
Plaats : Haarlem
Telefoon : 023-5272550
E-mailadres : Finance@ithaka.nl
Website : www.vsithaka.nl

Contactpersoon : Mevrouw C. Piepers
Telefoon : 023-5272550
E-mailadres : Finance@ithaka.nl

BRIN-nummer

04NH : Adriaan Roland Holtschool
06QZ : Westfriese Vrijeschool Parcival
06RD : Vrijeschool Zaanstreek
09DF : Vrijeschool Kennemerland
24RA : Waterlandschool
24RB : De Toermalijn
09NN00 : Rudolf Steinerschool Alkmaar
09NN01 : Vrijeschool de Sterrenzanger
09ZG00 : Rudolf Steinerschool Haarlem
09ZG01 : De Meiboom
31FK : Vrije School Castricum

Stichting Vrijescholen Ithaka

Jaarrekening 2019

B Jaarrekening 2019

B1 Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover deze op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien deze voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteit

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Activiteiten

Stichting Vrijescholen Ithaka voert het bevoegd gezag over tien Vrije Scholen in het basisonderwijs, verspreid over Noord-Holland.

van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Vergelijkende cijfers

De cijfers van 2018 zijn waar nodig, geherrubriceerd teneinde vergelijking met de cijfers van 2019 mogelijk te maken.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het materieel vast actief. Over terreinen en wordt niet afgeschreven. De gehanteerde activeringsgrens bedraagt € 500.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

Categorie	Termijn
Terreinen	0 jaar
Gebouwdelen/verbouwingen	20 jaar
Kantoormeubilair	20 jaar
Schoolmeubilair	20 jaar
Inventaris en apparatuur	10 jaar
ICT	5 jaar
Leer- en hulpmiddelen	8 jaar

Investeringsubsidies

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn

gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Effecten

De ter beurze genoteerde aandelen en obligaties behoren tot een handelsportefeuille en worden gewaardeerd op de beurswaarde per balansdatum, waarbij zowel ongerealiseerde als gerealiseerde waardeveranderingen direct in het exploitatieoverzicht worden verantwoord.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden. Eventuele rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder de schulden aan kredietinstellingen onder de kortlopende schulden.

Algemene Reserve

Deze post betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de stichting. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de gerealiseerde baten en de werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Voorziening ambtsjubileum

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad van de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea voor personeelsleden.

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van ambtsjubilea is een voorziening gevormd. De voorziening is bepaald op basis van € 780 per FTE per jaareinde. Betaalde bedragen inzake jubileum worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening Sparen ADV

Deze voorziening is gevormd ter dekking van (mogelijke) aanwending van de door het personeel opgebouwde spaarverlof rechten. In de berekeningen is rekening gehouden met een verwachte opnamekans.

Onderhoudsvoorziening

Deze voorziening wordt gevormd ter dekking van groot planmatig onderhoud. Dagelijks onderhoud wordt rechtstreeks ten laste van het exploitatieoverzicht gebracht. De meerjarenonderhoudsvoorziening is gevormd op basis van eigen dotaties en verminderd met uitgaven voor groot onderhoud.

In afwijking van hoofdstuk 212 Materiële vaste activa, paragraaf 4, alinea 451, van de richtlijnen voor de jaarverslaggeving is het voor onderwijsinstellingen voor de boekjaren 2018 en 2019 toegestaan de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening groot onderhoud te bepalen op basis van het voorgenomen groot onderhoud gedurende de gehele planperiode van het groot onderhoud op het niveau van het onderwijspand gedeeld door het aantal jaren waaruit deze planperiode bestaat, voor zover deze methode reeds in 2017 werd toegepast en indien is gewaarborgd dat de voorziening groot onderhoud gedurende de planperiode niet op enig moment negatief wordt. Stichting Vrijescholen Ithaka maakt van deze overgangsregeling gebruik.

Schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de bepaling van het exploitatieoverzicht

Baten

Onder baten wordt verstaan de van overheidswege ontvangen (normatieve) bijdrage OCW, overige OCW subsidies en overige overheidsbijdragen, alsmede de van derden ontvangen overige bijdragen. De baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht, gebaseerd op de tot balansdatum in het kader van de dienstverlening gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening.

Personele lasten

Onder de personele lasten worden de lasten opgenomen van de personeelsleden die in dienst zijn van de rechtspersoon, alsmede de overige personele lasten die betrekking hebben op onder andere het inhuren van extra personeel, scholingskosten en bedrijfsgezondheidszorg.

Pensioenen

De onderwijsinstelling heeft haar pensioenregeling ondergebracht bij bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen uit de regeling worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in het exploitatieoverzicht verantwoord.

Voor bestaande verplichtingen (anders dan de te betalen premies) jegens de pensioenuitvoerder en/of werknemers wordt een voorziening opgenomen (indien relevant).

Ultimo 2019 en 2018 waren er voor de stichting geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie. Ultimo 2018 was de beleidsdekkingsgraad van het ABP 103,8%. De beleidsdekkingsgraad eind 2019 is 95,8%. De overheid eist een beleidsdekkingsgraad van 104,2% of hoger. Hiermee voldoet de beleidsdekkingsgraad niet aan de minimale vereisten van de toezichthouder.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt

van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Lasten

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende ontvangen en betaalde rente-ontvangsten en -uitgaven van uitgegeven en ontvangen leningen en overige kredietfaciliteiten.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en vlottende effecten, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden.

Ontvangen en betaalde interest en ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De geldmiddelen die in de verworven groepsmaatschappij aanwezig zijn, zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract wordt voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

B2 Balans per 31 december 2019

(na bestemming van het resultaat over 2019)

1	Activa	31-12-2019	31-12-2018
	Vaste activa		
<u>1.2</u>	<u>Materiële vaste activa</u>		
1.2.1	Gebouwen en terreinen	67.550	73.440
1.2.2	Inventaris en apparatuur	1.007.830	926.730
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	136.910	147.320
1.2	Materiële vaste activa	1.212.290	1.147.490
	Totaal vaste activa	1.212.290	1.147.490
	Vlottende activa		
<u>1.5</u>	<u>Vorderingen</u>		
1.5.1	Debiteuren	500	11.900
1.5.2	Ministerie OCW	665.340	655.230
1.5.7	Overige vorderingen	7.490-	73.740
1.5.8	Overlopende activa	72.480	71.810
1.5	Vorderingen	730.830	812.680
<u>1.7</u>	<u>Liquide middelen</u>		
1.7.1	Kassen	870	1.170
1.7.2	Banken	1.444.680	1.362.850
1.7	Liquide middelen	1.445.550	1.364.020
	Totaal vlottende activa	2.176.380	2.176.700
	Totaal activa	3.388.670	3.324.190

2	Passiva	31-12-2019	31-12-2018
<u>2.1</u>	<u>Eigen vermogen</u>		
2.1.1	Algemene Reserve	1.402.930	1.338.150
2.1	Eigen vermogen	1.402.930	1.338.150
<u>2.2</u>	<u>Voorzieningen</u>		
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	142.280	136.050
2.2.3	Overige voorzieningen	356.280	376.370
2.2	Voorzieningen	498.560	512.420
<u>2.3</u>	<u>Langlopende schulden</u>		
2.3.5	Overige langlopende schulden	45.040	52.870
2.3	Langlopende schulden	45.040	52.870
<u>2.4</u>	<u>Kortlopende schulden</u>		
2.4.2	Vooruitontvangen gelden	89.710	95.460
2.4.3	Crediteuren	187.900	162.650
2.4.7	Belastingen en premies soc.verz.	571.230	546.020
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	169.030	136.670
2.4.9	Overige kortlopende schulden	10.540	4.470
2.4.10	Overlopende passiva	413.730	475.480
2.4	Kortlopende schulden	1.442.140	1.420.750
	Totaal passiva	3.388.670	3.324.190

B3 Exploitatieoverzicht 2019

3	Baten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
3.1	Rijksbijdragen OCW	14.756.770	13.813.320	13.192.940
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	67.760	49.000	67.910
3.5	Overige baten	760.290	623.040	605.330
	Totaal baten	15.584.820	14.485.360	13.866.180
4	Lasten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
4.1	Personeelslasten	13.187.110	12.153.850	11.594.700
4.2	Afschrijvingen	154.450	159.170	147.890
4.3	Huisvestingslasten	1.089.480	1.013.410	987.220
4.4	Overige lasten	1.082.320	1.130.490	918.260
	Totaal lasten	15.513.360	14.456.920	13.648.070
	Saldo baten en lasten	71.460	28.440	218.110
5	Financiële baten en lasten			
5.1	Financiële baten	450	1.050	590
5.5	Financiële lasten	7.130	-	6.490
	Saldo financiële baten en lasten	6.680-	1.050	5.900-
	Totaal resultaat	64.780	29.490	212.210

B4 Kasstroomoverzicht over 2019

Kasstroomoverzicht over 2019	Referentie	2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Saldo baten en lasten		71.460	218.110
Aanpassingen voor:			
- Afschrijvingen	4.2	154.450	147.890
- Mutaties voorzieningen	2.2	13.860-	116.820
Veranderingen in vlottende middelen:			
- Vorderingen (-/-)	1.5	81.840	77.170-
- Kortlopende schulden	2.4	21.400	174.670
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties		315.290	580.320
- Ontvangen interest	5.1	450	590
- Betaalde interest (-/-)	5.5	7.130	6.490
		6.680-	5.900-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		308.610	574.420
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
(Des)investerings materiële vaste activa (-/-)	1.2	219.250-	139.350-
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		219.250-	139.350-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Aflossing langlopende schulden (-/-)	2.3	7.830-	7.480-
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		7.830-	7.480-
Mutatie liquide middelen		81.530	427.590
Beginstand liquide middelen	1.7	1.364.020	936.430
Mutatie liquide middelen	1.7	81.530	427.590
Eindstand liquide middelen		1.445.550	1.364.020

B5 Toelichting op de balans per 31 december 2019

1.2 Activa	1.2.1	1.2.2	1.2.3	Totaal
1.2 Materiële vaste activa	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Andere vaste bedr.middelen	
Aanschafprijs	607.970	1.885.570	274.020	2.767.560
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	534.530	958.840	126.700	1.620.070
Stand per 1 januari 2019	73.440	926.730	147.320	1.147.490
Mutaties 2019				
Investeringen	-	197.590	21.660	219.250
Afschrijvingen	5.890	116.490	32.070	154.450
Saldo	5.890-	81.100	10.410-	64.800
Aanschafprijs	607.970	2.083.160	295.680	2.986.810
Investeringssubsidies	-	-	-	-
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	540.420	1.075.330	158.770	1.774.520
Stand per 31 december 2019	67.550	1.007.830	136.910	1.212.290

1.5	Vlottende activa	31-12-2019	31-12-2018
1.5	Vorderingen		
1.5.1	Debiteuren	500	11.900
	Ministerie van OCW	11.200	55.340
	Te vorderen personele bekostiging	671.750	615.250
	Te vorderen P&A	-	810
	Te vorderen prestatiebox	(17.610)	16.170-
1.5.2	Ministerie van OCW	665.340	655.230
	Overige vorderingen	7.490-	73.740
1.5.7	Overige vorderingen	7.490-	73.740
	Overlopende activa	38.020	53.670
	Vooruitbetaalde kosten	7.270	7.650
	Vooruitbetaalde huisvestingskosten	27.190	15.210
	Tussenrekening debiteuren	-	(4.720)
1.5.8	Overlopende activa	72.480	71.810
	Totaal vorderingen	730.830	812.680

De vorderingen hebben per einde 2019 en 2018 een looptijd korter dan een jaar.

1.7	Liquide middelen	31-12-2019	31-12-2018
1.7	Liquide middelen		
1.7.1	Kassen	870	1.170
1.7.2	Banken	1.444.680	1.362.850
	Totaal liquide middelen	1.445.550	1.364.020

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de onderwijsinstelling.

2.1 Passiva		Mutaties 2019			
		Saldo 1-1-2019	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2019
2.1	Eigen vermogen				
2.1.1	Algemene Reserve	1.338.150	64.780	-	1.402.930
	Totaal eigen vermogen	1.338.150	64.780	-	1.402.930

2.2 Voorzieningen		Stand per 1-1-2019	Mutaties 2019			Stand per 31-12-2019
			Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	
2.2.1	<i>Personeelsvoorzieningen</i>					
	Voorziening jubilea	136.050	14.090	7.860	-	142.280
2.2.3	<i>Overige voorzieningen</i>					
	Onderhoudsvoorziening	376.370	247.740	267.830	-	356.280
	Totaal voorzieningen	512.420	261.830	275.690	-	498.560

		Onderverdeling saldo per 31-12-2019			Stand per 31-12-2019
		< 1 jaar	> 1 jaar		
2.2.1	<i>Personeelsvoorzieningen</i>				
	Voorziening jubilea		12.600	129.680	142.280
2.2.3	<i>Overige voorzieningen</i>				
	Onderhoudsvoorziening		325.260	31.020	356.280
	Totaal		337.860	160.700	498.560

2.3 Langlopende schulden		Mutaties 2019			
		Stand per 1-1-2019	Verstrekte leningen	Aflossingen	Stand per 31-12-2019
2.3.5	<i>Overige langlopende schulden</i>				
	Greenfund Holland	52.870	-	7.830	45.040
	Totaal langlopende schulden	52.870	-	7.830	45.040

2.4 Kortlopende schulden		31-12-2019	31-12-2018
2.4.2	Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen OHW	89.710	95.460
2.4.3	Crediteuren	187.900	162.650
	Afdr. / inh. loonheffing	501.120	475.120
	Afdr. / inh. Participatiefonds	27.790	33.990
	Afdr. / inh. Vervangingsfonds	42.320	36.910
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	571.230	546.020
	Afdr. / inh. ABP	169.030	115.550
	Afdr. / inh. FPU	-	18.520
	Afdr. / inh. IP/BW	-	2.600
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	169.030	136.670
	Netto salarissen	11.060	4.470
	Inhouding voorschot	520-	-
2.4.9	Overige kortlopende schulden	10.540	4.470
	Overlopende passiva	9.170	100.780
	Te betalen vakantie-uitkering	404.560	374.700
2.4.10	Overlopende passiva	413.730	475.480
	Totaal kortlopende schulden	1.442.140	1.420.750

De kortlopende schulden hebben per einde 2019 en 2018 een looptijd korter dan een jaar.

B6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans blijvende rechten (actief)

Kopieercontracten

1. Kopieercontract Rudolf Steinerschool Haarlem - einddatum 2021 (€ 5.332 per jaar)
2. Kopieercontract Adriaan Roland Holtschool Bergen - einddatum 2022 (€ 6.018 per jaar)
3. Kopieercontract de Sterrenzanger Oudorp – einddatum 2022 (€ 1.656 per jaar)
4. Kopieercontract Rudolf Steinerschool Alkmaar – einddatum 2024 (€ 2.614 per jaar)
5. Kopieercontract Parcivalschool Hoorn – einddatum 2023 (€ 3.605 per jaar)
6. Kopieercontract Vrije School Zaanstreek Zaandam – einddatum 2022 (€ 1.428 per jaar)
7. Kopieercontract De Waterlandschool Purmerend – einddatum 2024 (€ 2.309 per jaar)
8. Kopieercontract Vrije School Kennemerland Haarlem – einddatum 2021 (€ 6.744 per jaar)
10. Kopieercontract De Toermalijn Hillegom – einddatum 2024 (€ 2.121 per jaar)
11. Kopieercontract Vrijeschool Castricum – einddatum 2022 (€ 1.644 per jaar)
12. Kopieercontract De Meiboom – einddatum 2021 (€ 1.308 per jaar)
13. Kopieercontract Stafbureau Ithaka – einddatum 2024 (€ 1.086 per jaar)

Duurzame inzetbaarheid

In de CAO PO 2014-2015 zijn afspraken gemaakt over de duurzame inzetbaarheid (hoofdstuk 8A) en is de BAPO-regeling vervallen. De CAO-regelingen betreffende de duurzame inzetbaarheid, geven medewerkers recht op een basisbudget van 40 uur. Daarnaast is vanaf 57 jaar het sparen van ouderenvrlof mogelijk en is er sprake van een overgangsregeling BAPO voor medewerkers vanaf 56 jaar. Uit inventarisatie blijkt dat er geen medewerkers gebruik gaan maken van sparen met betrekking tot duurzame inzetbaarheid.

B7 Toelichting op de exploitatierekening over 2019

3	Baten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
3.1	Rijksbijdragen OCW			
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	13.875.380	13.202.130	12.632.760
3.1.2	Overige subsidies OCW	330.860	163.840	72.640
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen SWV	550.530	447.350	487.540
	Totaal	14.756.770	13.813.320	13.192.940
	<i>Specificatie</i>			
<u>3.1.1</u>	<u>Rijksbijdragen OCW</u>			
	Rijksbijdragen personeel OCW	11.976.060	11.349.970	10.876.390
	Rijksbijdragen materieel OCW	1.899.320	1.852.160	1.756.370
	Totaal	13.875.380	13.202.130	12.632.760
<u>3.1.2</u>	<u>Overige subsidies OCW</u>			
	Niet-geoormerkte subsidies	330.860	163.840	72.640
	Totaal	330.860	163.840	72.640
<u>3.1.4</u>	<u>Af: Inkomensoverdrachten</u>			
	Doorbetalingen rijksbijdragen SWV	550.530	447.350	487.540
	Totaal	550.530	447.350	487.540
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies			
3.2.1	Gemeentelijke bijdragen	67.760	49.000	67.910
	Totaal	67.760	49.000	67.910
3.5	Overige baten			
3.5.1	Verhuur	87.960	77.240	81.800
3.5.2	Detachering personeel	26.400	31.000	39.920
3.5.3	Schenking	-	2.000	10-
3.5.5	Ouderbijdragen	553.690	498.500	439.240
3.5.6	Overige	92.240	14.300	44.380
	Totaal	760.290	623.040	605.330

4	Lasten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
4.1	Personeelslasten			
4.1.1	Lonen en salarissen	12.582.440	11.922.060	11.579.410
4.1.2	Overige personele lasten	1.361.290	492.290	631.260
4.1.3	Af: uitkeringen	756.620-	260.500-	615.970-
	Totaal	13.187.110	12.153.850	11.594.700
	<i>Uitsplitsing</i>			
<u>4.1.1</u>	<u>Lonen en salarissen</u>			
	Brutolonen en salarissen	8.868.760	8.355.890	8.290.230
	Sociale lasten	2.278.540	2.265.400	2.169.090
	Pensioenpremies	1.435.140	1.300.770	1.120.090
	Totaal	12.582.440	11.922.060	11.579.410
<u>4.1.2</u>	<u>Overige personele lasten</u>			
	Reiskosten (woon- werkverkeer)	45.880	31.950	41.110
	Dienstreizen	31.470	19.650	35.880
	Gratificaties	7.870	600	4.070
	Verhuiskosten	5.950	-	10.480
	Personeel niet in loondienst	706.800	110.000	170.170
	Vrijwilligersvergoeding	30.880	35.900	34.020
	Onderzoeken/begeleidingsdienst	20.060	18.300	5.010
	Dotatie personele voorzieningen	14.090	2.000	28.060
	Scholing	208.980	149.500	148.880
	Personeels- en arbeidsmarktbeleid	47.980	28.500	26.760
	Arbo-dienstverlening	64.760	52.350	51.430
	Attenties	-	500	-
	Overige	176.570	43.040	75.390
	Totaal	1.361.290	492.290	631.260
	Gemiddeld aantal FTE's	2019	2018	2017
	- Directie	12,27	11,46	11,52
	- Onderwijzend Personeel	143,10	136,39	121,47
	- Onderwijs Ondersteunend Personeel	24,61	21,21	21,43
		179,98	169,06	154,42

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
4.2 Afschrijvingen			
4.2.2 Gebouwen	5.890	5.960	5.890
4.2.3 Inventaris en apparatuur	116.490	120.910	111.690
4.2.5 Leermiddelen	32.070	32.300	30.310
Totaal	154.450	159.170	147.890
4.3 Huisvestingslasten			
4.3.1 Huur	211.350	142.500	162.290
4.3.2 Huisvesting gemeente	10-	-	60
4.3.3 Onderhoud	66.220	56.200	79.040
4.3.4 Energie en water	155.330	163.320	129.310
4.3.5 Schoonmaakkosten	323.250	288.750	297.600
4.3.6 Heffingen	13.280	18.900	13.610
4.3.7 Dotatie onderhoudsvoorzieningen	247.740	247.740	247.740
4.3.8 Overige huisvestingslasten	72.320	96.000	57.570
Totaal	1.089.480	1.013.410	987.220
4.4 Overige lasten			
4.4.1 Administratie en beheerslasten	351.330	488.190	308.210
4.4.2 Inventaris en apparatuur	103.320	105.530	89.360
4.4.4 Overige	627.670	536.770	520.690
Totaal	1.082.320	1.130.490	918.260
<i>Uitsplitsing</i>			
<u>4.4.1 Administratie en beheerslasten</u>			
Administratie- en advieskosten	171.920	171.930	167.900
Accountantskosten	5.930	9.300	9.260
Kantoorbenodigdheden	10.260	9.200	10.070
Reis- en verblijfkosten	2.220	1.300	2.490
Telefoonkosten	11.260	11.600	11.610
Portokosten	3.640	6.160	5.650
Overige beheerslasten	140.900	271.200	99.380
Juridische ondersteuning	5.200	7.500	1.850
Totaal	351.330	488.190	308.210
Uitsplitsing accountantskosten			
- Onderzoek jaarrekening	5.930	9.300	9.260
Accountantskosten	5.930	9.300	9.260
<u>4.4.2 Inventaris en apparatuur</u>			
Inventaris en apparatuur	27.220	25.450	24.700
ICT-verbruikskosten	18.270	27.000	15.320
ICT-licenties	57.830	53.080	49.340
Totaal	103.320	105.530	89.360

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
4.4.4 Overige			
Wervingskosten	49.410	11.250	14.340
Representatiekosten	5.820	8.650	7.390
Schoolse activiteiten	43.370	36.250	43.500
Muziek/Toneel/Jaarfeest	45.220	28.750	40.560
Voeding kleuterklassen	1.140	2.550	1.490
Klassenbudget	2.460	1.900	3.740
Huishoudelijke uitgaven	-	500	-
Buitenschoolse activiteiten	2.100	6.950	220
PR/Schoolkrant	26.930	55.450	33.280
Kosten TSO/BSO	10	1.200	190
Verzekeringen	9.460	7.550	6.740
Abonnementen	85.340	72.000	71.040
Medezeggenschapsraad	2.740	3.100	1.320
GMR	1.970	1.300	3.030
Ouderraad	-	100	-
Verbruiksmateriaal onderwijs	251.440	207.490	205.240
Handwerkmateriaal	14.700	10.700	12.350
Handenarbeid	3.740	5.080	4.260
Euritmie	4.210	6.500	1.570
IB/RT Materiaal	13.710	5.200	5.510
Culturele vorming	-	500	-
Kopieerkosten	63.900	63.800	65.300
Totaal	627.670	536.770	520.690
5.1 Financiële baten			
Rentebaten	450	1.050	590
Totaal	450	1.050	590
De rentebaten zijn de renten van de spaarrekening en rekeningcourant.			
5.5 Financiële lasten			
Rente- en bankkosten	7.130	-	6.490
Totaal	7.130	-	6.490

B8 (Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo

Het exploitatieresultaat over het jaar 2019 bedraagt € 64.780 positief.
Het bestuur heeft besloten het exploitatieresultaat als volgt toe te voegen aan de volgende reserves:

	Stand 1-1-2019	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2019
Algemene Reserve	1.338.150	64.780	-	1.402.930
	1.338.150	64.780	-	1.402.930

B9 Gebeurtenissen na balansdatum

Hoewel de Coronacrisis diepgaande impact heeft op het onderwijs, verwachten wij geen verhoogde risico's ten aanzien van de continuïteit van de stichting/de vereniging. Op korte termijn verwachten wij geen directe impact op de continuïteit van onze organisatie. De belangrijkste risico's voor de organisatie betreffen de gezondheid van de leerlingen en het personeelsbestand en de kwaliteit van het onderwijs.

Wij verwachten dat de Coronacrisis invloed heeft op het ziekteverzuim en de benodigde investeringen in het digitaliseren van de lesmethodes. Deze risico's zijn vooralsnog echter niet te kwantificeren in financiële zin.

B10 Overzicht verbonden partijen

Er is géén sprake van verbonden partijen.

B11 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

1. Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling. Het aantal complexiteitspunten is 7 (1a = 4 punten, 1b = 2 punten, 1c = 1 punt).

bedragen x € 1	M.S. van Wijnen	R.J. vd Meijden
Directeur		
Functiegegevens	Directeur	
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-10 31-12	01-01 01-08
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	0,90
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 21.521	€ 63.344
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 4.066	€ 10.293
<i>Subtotaal</i>	€ 25.587	€ 73.637
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 34.784	€ 72.478
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ -	€ -
Totale bezoldiging	€ 25.587	€ 73.637
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	Uitkeringen zijn aferekend in '19 bij uit dienst treden
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	nvt	nvt
Gegevens 2018		
R.J. vd Meijden		
Functiegegevens		
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01 31-12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,90	
Dienstbetrekking?		
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 100.760	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.092	
<i>Subtotaal</i>	€ 116.852	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 119.700	
Totale bezoldiging	€ 116.852	

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Bedragen x € 1	N. de Schrijver		
	Bestuurder		
Functiegegevens	2019	2018	2017
Kalenderjaar			
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	1-8 t/m 30-9	-	-
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	2	-	-
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum			
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€187	-	-
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€51.800	-	-
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 37.400		
Bezoldiging			
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja		
Bezoldiging in de betreffende periode	€5.000	-	-
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 5.000		
(-/-) Onverschuldigd betaald bedrag	€ 0		
Totale bezoldiging, exclusief BTW	€ 5.000		
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.		

2. Bezoldiging toezichhoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	D. Lodewijk	A. Gottenbos	C. Portegies	N. de Schrijver	M. Fortuin
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 31-12	01-01 31-12	01-01 31-12	01-01 31-12	01-01 31-12
Bezoldiging					
Totale bezoldiging	€ 9.675	€ 6.450	€ 6.450	€ 6.450	€ 6.450
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 20.700	€ 13.800	€ 13.800	€ 13.800	€ 13.800
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag					
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan					
	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling					
	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
bedragen x € 1					
Functiegegevens					
	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01 31-12	01-01 31-12	01-01 31-12	01-01 31-12	01-01 31-12
Bezoldiging					
Totale bezoldiging	€ 8.336	€ 5.558	€ 5.558	€ 5.880	€ 5.558
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 19.950	€ 13.300	€ 13.300	€ 13.300	€ 13.000

C Overige gegevens

C1 Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting Vrijescholen Ithaka

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2019

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Vrijescholen Ithaka te Haarlem gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Vrijescholen Ithaka op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijs-accountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. het exploitatieoverzicht over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Vrijescholen Ithaka, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

NALEVING ANTICUMULATIEBEPALING WNT NIET GECONTROLEERD

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;
- bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET BESTUUR EN DE RAAD VAN TOEZICHT VOOR DE JAARREKENING

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn;het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Enschede, 9 juni 2020

MAZARS N.V.

G.J.H. Oude Voshaar RA